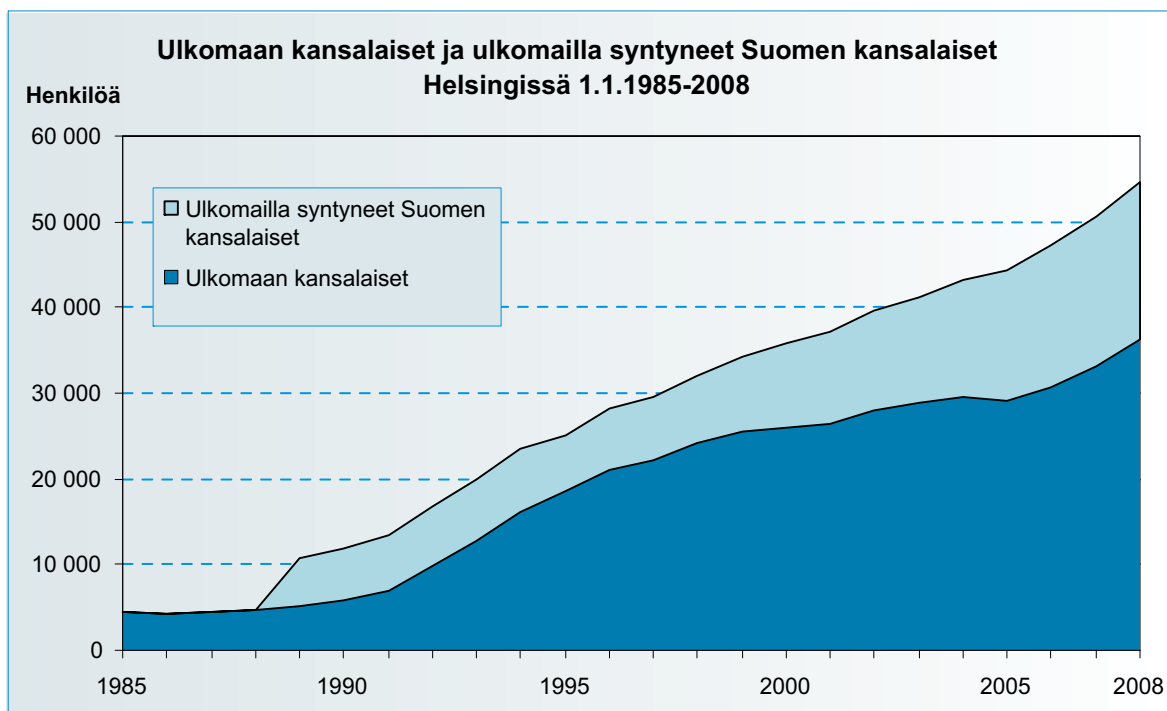

Helsingin ulkomaalaisväestö vuonna 2008

TOIMITTANUT

Tea Tikkanen, p. (09) 310 36386

LISÄTIETOJA

Asuminen Maija Vihavainen, p. (09) 310 36398
Koulutus Timo Äikäs, p. (09) 310 36397
Työllisyys Minna Salorinne, p. (09) 310 36412
Väestö Tea Tikkanen, p. (09) 310 36386
Sähköpostit etunimi.sukunimi@hel.fi

Sisällysluettelo

Esipuhe	2
1. Ulkomaan kansalaisten määrän kehitys Helsingissä	3
2. Ulkomaan kansalaisten kansalaisuudet	5
3. Ulkomaan kansalaisten ja koko väestön äidinkielet	7
4. Maahanmuuttajien erityisryhmät: pakolaiset ja paluumuuttajat	9
5. Ulkomaan kansalaisten muuttoliike Helsinkiin ja Helsingistä	10
5.1 Tulo- ja lähtömuutto ulkomaiden kanssa	10
5.2 Maan sisäinen muuttoliike Helsingin ja Suomen muiden alueiden välillä	12
5.3 Kokonaismuutto	13
6. Ulkomaalaisten alueellinen sijoittuminen Helsingissä	14
7. Ulkomaalaisten väestörakenne	17
8. Perheet ja syntyvyys	19
9. Asuminen	20
10. Työllisyys ja työttömyys	22
11. Koulutus ja opiskelu	26
12. Tiivistelmä	30
Käsitteet ja luokitukset	31

Esipuhe

Helsingin ulkomaalaisväestö vuonna 2008 tilastokatsaukseen on koottu väestö-, työvoima-, asumisen ja koulutustilastoja Helsingin ulkomaan kansalaisista ja ulkomaalais-taustaisista. Tilastot perustuvat valtaosin Tilastokeskuksesta hankittuihin aineistoihin. Julkaisun lopussa on kuvattu aiheeseen liittyviä käsitteitä. Julkaisusta tullaan laatimaan myös englanninkielinen tiivistelmä.

Julkaisun toteutuksesta ja väestötietojen toimittamisesta ovat vastanneet Hanne Hä-mäläinen ja Tea Tikkanen sekä työhön ovat myös osallistuneet työvoimatilastojen osalta Minna Salorinne, asumisen tilastojen osalta Maija Vihavainen ja koulutustilasto-
jen osalta Timo Äikäs.

Lokakuussa 2008

Leila Lankinen
tietohuoltopäällikkö

1. Ulkomaan kansalaisten määrän kehitys Helsingissä

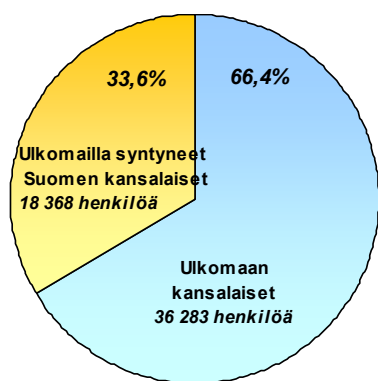
Helsingiläisistä 6,4 prosenttia oli ulkomaan kansalaisia vuodenvaihteessa 2007/2008. Yhteensä ulkomaan kansalaisia oli 36 283 henkeä. Heidän lisäksi 18 368 helsinkiläistä on ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia. Ulkomaan kansalaiset ja ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset muodostavat ulkomaalaistaustaisten ryhmän. Helsingiläisistä 9,6 prosenttia oli ulkomaalaistaustaisia eli yhteensä 54 651 henkilöä.

Helsingin seudulla ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä oli 4,9 prosenttia. Koko maassa asui yhteensä 132 708 ulkomaan kansalaista eli 2,5 prosenttia koko Suomen väestöstä. Koko maan ulkomaalaisista 27,3 prosenttia asuu Helsingissä.

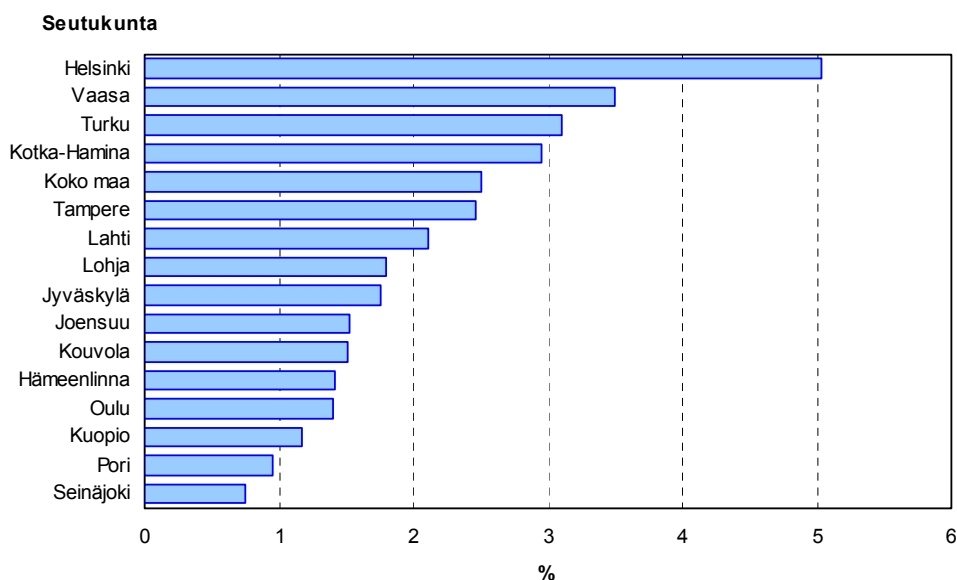
Vuonna 2007 ulkomaan kansalaisten määrä kasvoi 3 087 henkilöllä Helsingissä. Kasvu on 661 henkilöä enemmän kuin vuoden 2006 aikana. Edellisvuotiseen verrattuna kasvua tuli 9,3 prosenttia. Myös Helsingin seudulla ja koko maassa määrät kasvoivat enemmän kuin edellisinä vuosina. Helsingin seudulla määrä lisääntyi 5 931 henkilöllä ja koko Suomessa 10 969 henkilöllä.

Kuvio 1. Helsingin ulkomaalaistaustaiset

1.1.2008

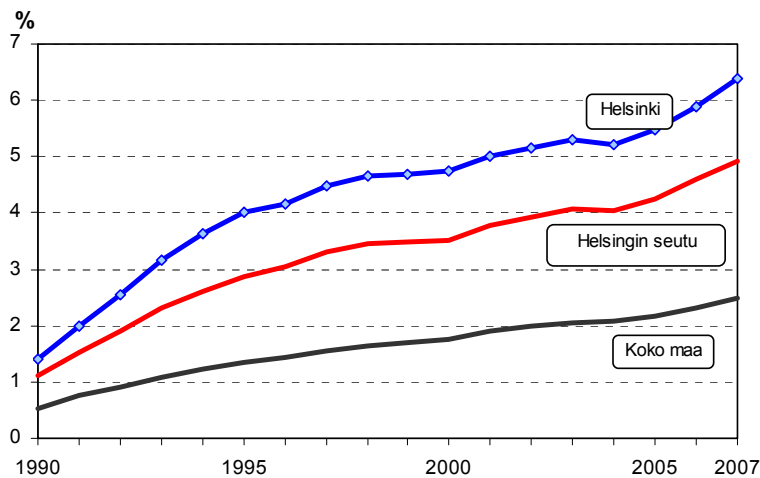

Kuvio 2. Ulkomaan kansalaisten osuus väestöstä väkiluvultaan suurimmissa seutukunnissa 31.12.2007

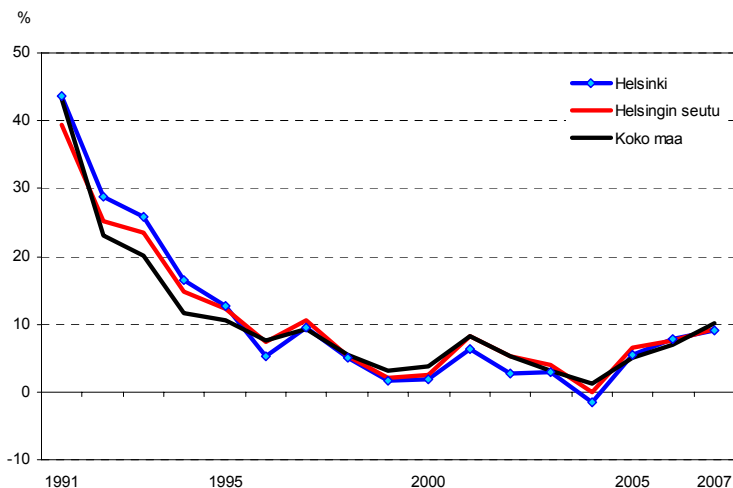
Helsingin seutukunta = Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Siuntio, Tuusula, Vantaa
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 3. Ulkomaan kansalaisten osuus Helsingin, Helsingin seudun sekä koko maan väestöstä vuosina 1990–2007

Helsingin seutu = Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vantaa, Vihti
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Ulkomaan kansalaisten määrän muutos verrattuna edelliseen vuoteen Helsingissä, Helsingin seudulla ja koko maassa vuosina 1991–2007

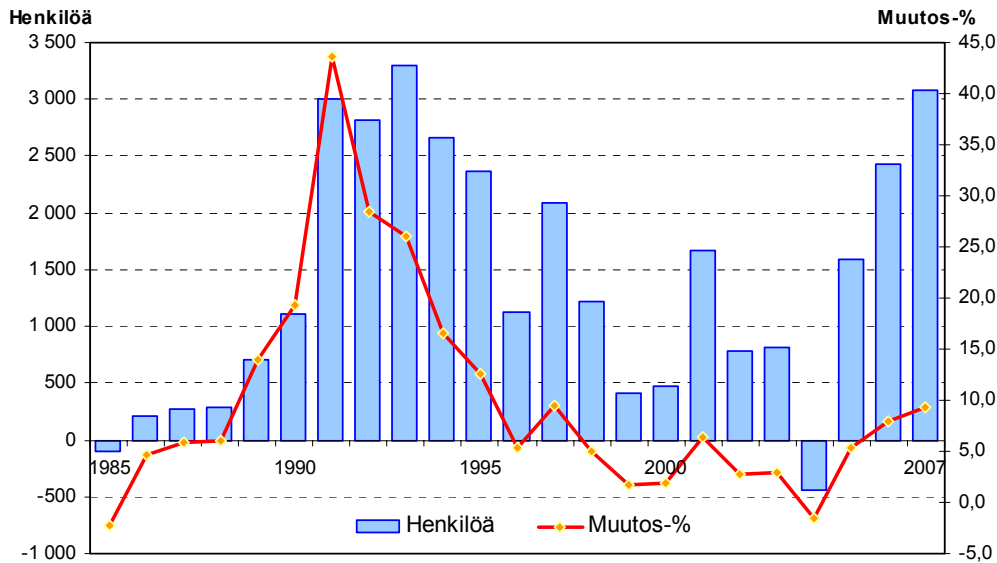

Helsingin seutu = Espoo, Helsinki, Hyvinkää, Järvenpää, Kauniainen, Kerava, Kirkkonummi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen, Sipoo, Tuusula, Vantaa, Vihti
Lähde: Tilastokeskus

1990-luvun alusta lähtien ulkomaalaisten määrä on kasvanut nopeasti Helsingissä. Määrä on viisinkertaistunut viidessätoista vuodessa. Ulkomaalaisten määrä kasvoi nopeasti etenkin 1990-luvun alkupuolella. Tähän on monia syitä. Vuonna 1990 inkerin-suomalaisille luvattiin paluumuuttajien asema ja tämä lisäsi muuttota Suomeen. Myös Somaliassa suuret pakolaismäärät samana aikana kasvattivat ulkomaalaisten määrää. Vuosina 1993 ja 1994 Jugoslaviasta pakolaisina lähteneistä osa päätyi myös Suomeen.

Ulkomaalaisten kasvun määrää voi myös selittää yleisesti Suomen kansainvälistymisellä, jota Suomen EU-jäsenyys vuonna 1995 vauhditti. 1990-luvun alun nopean kasvun jälkeen ulkomaalaisten määrän kasvu on taasoittunut niin Helsingissä, sen seudulla kuin koko maassakin. Kasvun hidastumiseen on vaikuttanut Suomen kansalaisuuden saaneiden määrän kasvu. Vuosina 2001–2007 Suomen kansalaisuus on myönnetty 9 047 henkilölle.

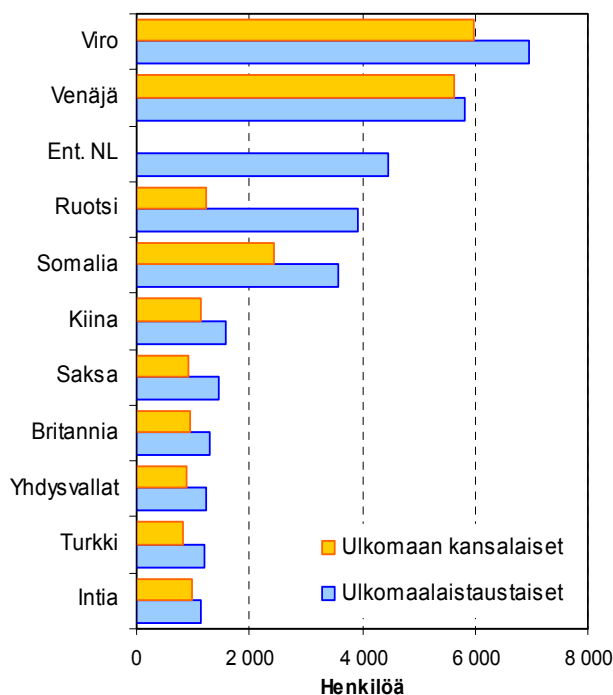
Kuvio 5. Ulkomaan kansalaisten määrän kasvu lukumääränä sekä prosenttimuutoksena verrattuna edelliseen vuoteen Helsingissä vuosina 1985–2007

Lähde: Tilastokeskus

2. Ulkomaan kansalaisten kansalaisuudet

Kuvio 6. Helsingin suurimmat ulkomaalaisryhmät vuodenvaihteessa 2007/2008

Lähde: Tilastokeskus

Helsingin ulkomaan kansalaiset edustavat noin 150 eri kansalaisuutta. Ulkomaan kansalaisista suurin ryhmä on virolaiset, joita oli Helsingissä 5 962 henkilöä. Selvästi toiseksi suurin ryhmä oli venäläiset, joita oli noin 330 henkilöä vähemmän. Kolmanneksi suurimman ryhmän, somalialaisten, määrän kasvu on hiipunut 1990-luvun puolista välistä lähtien, johon yhtenä syynä on Suomen kansalaisuuden saanti. Virolaiset ja venäläiset ovat vaihtaneet kansalaisuutensa Suomeen, mutta heidän tulomuutonsa on kuitenkin edelleen niin vilkasta, ettei heidän kansalaisuusmääränsä ole laskenut.

Ulkomaalaisista 35,7 prosenttia on EU-maista, 20,6 prosenttia muualta Euroopasta, 14,3 prosenttia Afrikasta, 22,4 prosenttia Aasiasta ja 5,2 prosenttia Pohjois- tai Etelä-Amerikasta.

Tarkasteltaessa ulkomaalaistilastoja on otettava huomioon ulkomaan kansalaisten ja syntymämaan välinen ero. Vuonna 2008 ruotsalaistaustaisia asui Helsingissä 3 907 henkilöä, mutta Ruotsin kansalaisuus oli vain 1 219 henkilöllä. Suurin osa tästä selittyy Suomen kansalaisilla, jotka ovat syntyneet Ruotsissa ja muuttaneet myöhemmin takaisin Suomeen.

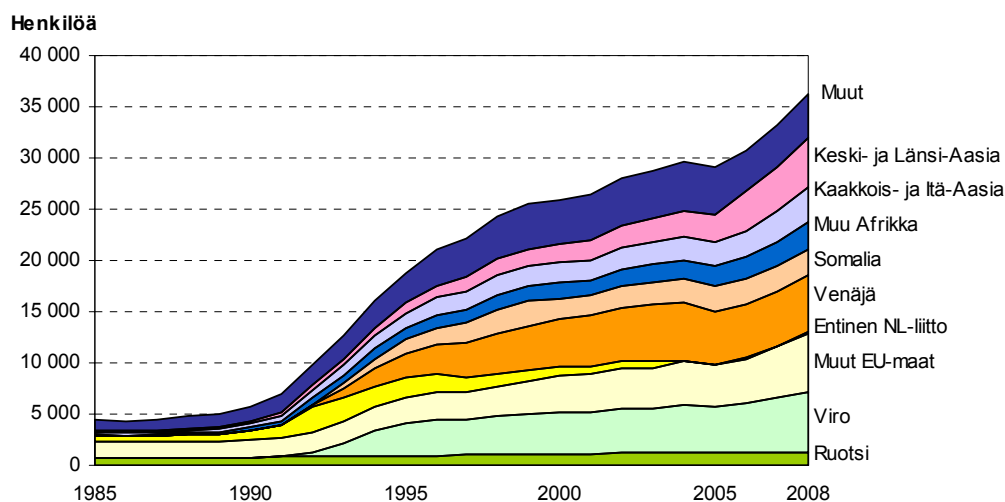
Vastaavasti venäläisiä oli 5 633 henkilöä, mutta todellisuudessa venäläistaustaisia on enemmän, sillä entisessä Neuvostoliitossa syntyneitä oli 4 447, jotka ovat lähinnä inkeriläisiä paluumuuttajia ja heidän perheenjäseniään.

Taulukko 1. Helsingin ulkomaan kansalaiset ja ulkomaalaistaustaiset kansalaisuuden ja syntymämaan mukaan vuodenvaihteessa 2007/2008

Maaryhmä	Ulkomaalais- taustaiset yhteensä	Ulkomaan kansalaiset	Ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset
Ulkomaat yhteensä	54 651	36 283	18 368
Eurooppa	31 427	20 406	11 021
EU-maat	18 786	12 943	5 843
<i>Britannia</i>	1 295	960	335
<i>Ruotsi</i>	3 907	1 219	2 688
<i>Saksa</i>	1 440	915	525
<i>Viro</i>	6 960	5 962	998
Muu Eurooppa	12 103	7 138	4 965
<i>Ent. Neuvostoliitto</i>	4 447	36	4 411
<i>Venäjä</i>	5 819	5 633	186
Afriikka	7 647	5 174	2 473
Pohjois-Afriikka	1 335	699	636
Länsi-, Keski- ja Etelä-Afriikka	1 907	1 506	401
Itä-Afriikka	4 405	2 969	1 436
<i>Somalia</i>	3 571	2 421	1 150
Pohjois-Amerikka	1 596	1 088	508
<i>Yhdysvallat</i>	1 245	883	362
Latinalainen Amerikka ja Karibia	1 244	793	451
Aasia	11 474	8 141	3 333
Itä-Aasia	2 267	1 763	504
<i>Kiina</i>	1 569	1 142	427
Kaakkois-Aasia	2 335	1 545	790
<i>Thaimaa</i>	851	680	171
<i>Vietnam</i>	801	389	412
Keski-Aasia	3 077	2 470	607
<i>Intia</i>	1 150	967	183
Länsi-Aasia	3 786	2 354	1 432
<i>Irak</i>	1 107	702	405
<i>Iran</i>	728	440	288
<i>Turkki</i>	1 201	825	376
Australia ja Oseania	347	232	115
Valtioton ja tuntematon	916	449	467

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 7. Ulkomaan kansalaiset kansalaisuuden mukaan Helsingissä 1.1.1985–2008

Lähde: Tilastokeskus

3. Ulkomaan kansalaisten ja koko väestön äidinkielet

Ulkomaan kansalaisten yleisin kieli on venäjä. Kaikista ulkomaan kansalaisista lähes viidesosa oli venäjänkielisiä. Vironkieliset ovat selvästi toiseksi suurin ryhmä. Englantia äidinkielenään puhuvia on kolmanneksi eniten. Ulkomaan kansalaisista vajaa viisi prosenttia puhuu äidinkielenään suomea. Enemmistö heistä on sellaisten maiden kansalaisia, jois-

sa suomalaisia on asunut paljon kuten Ruotsi, Yhdysvallat, Australia ja Neuvostoliitto. Etenkin runsas paluumuutto entisen Neuvostoliiton alueelta, Venäjältä ja Virosta on nostanut suomenkielisten määrää ulkomaan kansalaisten parissa.

Taulukko 2. Ulkomaan kansalaiset ja koko väestö äidinkielen mukaan Helsingissä vuodenvaihteessa 2007/2008

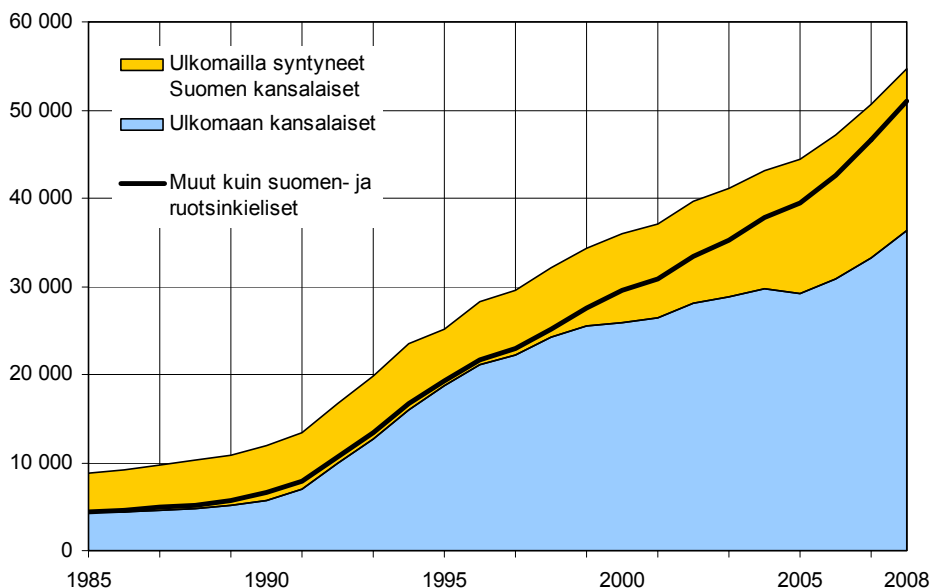
Äidinkieli	Henkilöä	%	Äidinkieli	Henkilöä	%
Ulkomaan kansalaiset	36 283	100	Koko väestö	568 531	100
Suomi	1 703	4,7	Suomi	482 988	85,0
Ruotsi	859	2,4	Ruotsi	34 505	6,1
Venäjä	7 049	19,4	Muut kielet yhteensä	51 038	9,0
Viro	4 712	13,0	Venäjä	11 810	2,1
Englanti	2 793	7,7	Viro	5 606	1,0
Somali	2 478	6,8	Somali	5 394	0,9
Arabia	1 123	3,1	Englanti	3 608	0,6
Kiina	1 181	3,3	Arabia	2 371	0,4
Espanja	1 036	2,9	Kiina	1 810	0,3
Saksa	992	2,7	Kurdi	1 422	0,3
Kurdi	806	2,2	Espanja	1 413	0,2
Ranska	837	2,3	Saksa	1 300	0,2
Thai	665	1,8	Ranska	1 149	0,2
Turkki	589	1,6	Turkki	1 107	0,2
Muu	9 460	26,1	Vietnam	962	0,2
			Muu	13 086	2,3

Lähde: Tilastokeskus

Kaikista Helsingin asukkaista vieraskielisiä on 51 038 henkilöä, mikä on 9 prosenttia koko väestöstä. Selvästi yleisin vieraskieli on venäjä. Äidinkielenään sitä puhui 11 810 henkilöä. Seuraavaksi suurimmat ryhmät ovat somalin-

ja vironkieliset, joita on yhteensä 11 000 henkilöä. Kolme suurinta kieliryhmää muodostavat lähes puolet koko vieraskielisistä.

Kuvio 8. Ulkomaalaistaustaiset ja vieraskieliset Helsingissä 1.1.1985–2008

Lähde: Tilastokeskus

2000-luvun aikana vieraskielisten määrä on kasvanut Helsingissä yli 21 000 hengellä ja viime vuoden aikana vajaalla 4 500 henkilöllä. Vieraskielisten väestön määrä kasvaa nopeammin kuin ulkomaan kansalaisten määrä.

Tämä johtuu siitä, että vuosittain 1 000–2 000 ulkomaan kansalaista saa Suomen kansalaisuuden ja Helsingistä myös muuttaa ulkomaalaisia enemmän seudun muihin kuntiin kuin seudulta Helsinkiin.

4. Maahanmuuttajien erityisryhmät: pakolaiset ja paluumuuttajat

Helsinki on ottanut vuosina 1991–2007 vastaan yhteensä 3 700 pakolaista ensimmäisenä sijoituskuntana. Helsingin vastaanottamat pakolaiset käsittävät 13,8 prosenttia koko maan turvapaikan saaneista pakolaisista. Suomessa kaiken kaikkiaan 145 kuntaa on vastaanottanut pakolaisia. Vuonna 2007 ensimmäisenä sijoituskuntana oli yhteensä 54 kuntaa. Vuonna 2007 Helsinki oli 223 henkilölle ensimmäinen sijoituskunta. Heistä selvästi yli puolet oli myönteisen päätöksen saa-

neita turvapaikanhakijoita ja muut olivat perheen yhdistämiä. Kiintiöpakolaisia ei Helsingin vastaanottamissa pakolaisissa ollut ollenkaan. Monet pakolaiset muuttavat myöhemmin ensimmäisestä sijoituskunnastaan maan sisällä, pääasiallisesti isompiin kaupunkeihin. Helsingin pakolaistaustaisten määrän arvioidaan olevan huomattavasti suurempi kuin mitä alun perin vastaanotettujen pakolaisten määrä on.

Taulukko 3. Suomen ja Helsingin vastaanottamat pakolaiset ja paluumuuttajat vuosina 1991–2007

Vuosi	Suomen vastaanottamat		Helsingin vastaanottamat		
	pakolaiset ¹⁾	paluumuuttajat ²⁾	1. sijoituskuntana	% koko maasta	paluumuuttajat
1991	1 366	..	233	17,1	1 105
1992	2 349	..	465	19,8	1 250
1993	3 689	..	435	11,8	1 793
1994	1 412	..	277	19,6	1 206
1995	1 415	..	290	20,5	826
1996	1 193	..	136	11,4	567
1997	1 406	..	257	18,3	396
1998	958	1 165	143	14,9	247
1999	1 189	1 304	75	6,3	157
2000	1 212	1 145	112	9,2	162
2001	1 857	1 052	191	10,3	124
2002	1 558	1 064	220	14,1	153
2003	1 202	772	154	12,8	90
2004	1 662	518	198	11,9	65
2005	1 501	687	176	11,7	128
2006	1 142	633	115	10,1	131
2007	1 793	744	223	12,4	116
Yhteensä	26 904	9 084	3700	13,8	8 516

¹⁾ turvapaikan saaneet pakolaiset

²⁾ 1990-luvun alun tilastot puuttuvat

Lähde: Sisäasiainministeriö

Paluumuuttajina Suomeen on ennen 1990-lukua tullut lähinnä entisiä Suomen kansalaisia. Neuvostoliiton hajoamisen myötä inkerin-suomalaisille ryhdyttiin antamaan paluumuuttajastatus. Paluumuuttajia on tullut Suomeen 1990-luvun alusta lähtien yli 25 000 henkilöä. 1990-luvun alun Suomen vastaanottamien paluumuuttajamääristä ei ole tarkkoja tilastoja (1990-luvun alussa paluumuuttajia tuli maahan tavallisilla turistiviisumeilla; etnisen alkuperän mukaan ei Suomessa tilastoida), ja juuri 1990-luvun alussa tulivat isoimmat paluumuuttajamäärät. 1990-luvun puolivälistä paluumuuttajien määrä on laskenut, etenkin Virosta. 1990-luvun puolivälin jälkeen paluu-

muuttajista noin 80 prosenttia on tullut Venäjältä.

Helsinki on vastaanottanut 1990-luvulla ja 2000-luvun aikana 8 516 paluumuuttajaa. Muuttotrendi on sama kuin koko Suomeen suuntautuvassa muutossa; 1990-luvun alun vuodet olivat suurimpia paluumuuttovuosia, ja niiden jälkeen muutto on hiipunut. Suurin muuttovuosi oli 1993, jolloin 1 793 paluumuuttajaa tuli Helsinkiin. Vuonna 2007 paluumuuttajien tulomuutto on laskenut 116 henkilöön.

5. Ulkomaan kansalaisten muuttoliike Helsinkiin ja Helsingistä

5.1 Tulo- ja lähtömuutto ulkomaiden kanssa

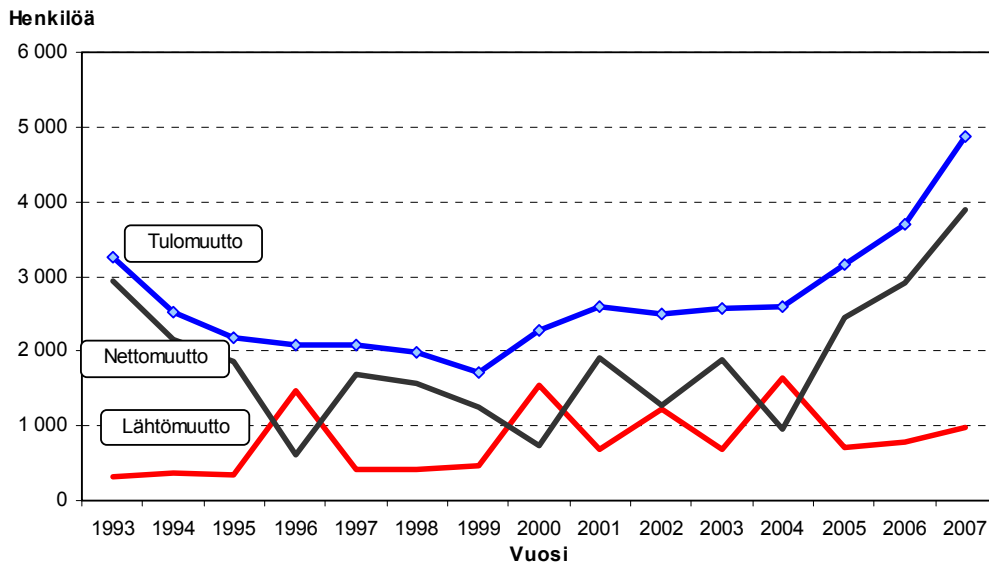
Vuonna 2007 ulkomailta muutti yhteensä 6 630 henkilöä Helsinkiin. Näistä ulkomaan kansalaisia oli 73,4 prosenttia. Vuonna 2005 muuttojen määrä kasvoi 1990-luvun alun runsaamman tulomuuton määriin, jolloin muuttajia tuli vuosittain yli 3 000. Vuonna 2007 tulomuuton kasvu jatkui ollen lähes 4 900 henkeä, mikä on yli tuhat henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin.

Lähtömuuttomäärät vaihtelevat vuosittain enemmän kuin tulomuuttojen määrät. Suuret vaihtelut johtuvat väestökisterin tarkastamisesta, jolloin ilmoittamattomat lähtömuutot kirjataan. Tämän vuoksi vaalivuosien ulkomaan kansalaisten lähtömuutot ovat poikke-

uksellisen korkeita. Viime vuosina ulkomaan kansalaisten lähtömuuttajien määrä on vaihdellut kuudensadan ja yli 1 600 muuttajan välillä. Vuonna 2007 Helsingistä ulkomaille muutti 3 195 henkilöä, heistä 30,6 prosenttia oli ulkomaan kansalaisia.

Yhteensä ulkomailta Helsinkiin muuttaneita ulkomaan kansalaisia oli 40 112 vuosina 1993–2007 ja Helsingistä ulkomaille muuttaneita 12 048 henkilöä. Helsinki on saanut siis runsaasti muuttovoittoa ulkomaan kansalaisten siirtolaisuudesta. Vuodesta 1993 lähtien nettomuuttoa on kertynyt 28 064 henkilöä.

Kuvio 9. Ulkomaan kansalaisten tulo-, lähtö- ja nettomuutto ulkomaiden ja Helsingin välillä vuosina 1993–2007

Lähde: Tilastokeskus

Vuonna 2007 Helsinkiin ulkomailta muuttaneista ulkomaan kansalaisista 41,7 prosentilla lähtömaana oli EU-maa ja 14,5 prosentilla EU:n ulkopuolinen Eurooppa. Keski- ja Länsi-Aasiasta tulleiden osuus oli 14,9 prosenttia, Afrikasta 10,3 prosenttia ja Kaakkois- ja Itä-Aasiasta tulleiden 10,9 prosenttia.

Vuonna 2007 ulkomaan kansalaisten tulomuuttajista 0-15-vuotiaita oli 10,7 prosenttia, 51,0 prosenttia oli iältään 16–29-vuotiaita, ja 28,4 prosenttia oli 30–44-vuotiaita.

Kokonaisuudessaan ulkomailta Helsinkiin muuttaneista 56,2 prosenttia on ollut eurooppalaisia. Heidän osuutensa kaikista muuttajista on kuitenkin laskenut 1990-luvun alun noin 65 prosentista. 1990-luvun alussa suurin osa eurooppalaisista muuttajista on tullut entisen Neuvostoliiton alueelta. 2000-luvulla muista Euroopan maista tulevien muuttajien määrä on kasvanut. Aasialaisten osuus muuttajista on noussut tasaisesti. 1990-luvun alussa muuttajista vajaa viidennes oli aasialaisia, kun 2000-luvulla neljäsosa oli Aasiasta. Afrikkalaisten osuus muuttajista on ollut nykyisin 10 prosenttia.

Vuonna 2007 ulkomaalaisista muuttajista 57,1 prosenttia muutti EU-maihin, 8,5 prosenttia muualle Eurooppaan ja 8,4 prosenttia Pohjois-Amerikkaan. Aasiaan suuntautuva muutto oli myös runsasta: Kaakkois- tai Itä-Aasiaan muutti 6,2 prosenttia, samalla kun Keski- tai Länsi-Aasiaan muutti 13,1 prosenttia ulkomaalaisista muuttajista.

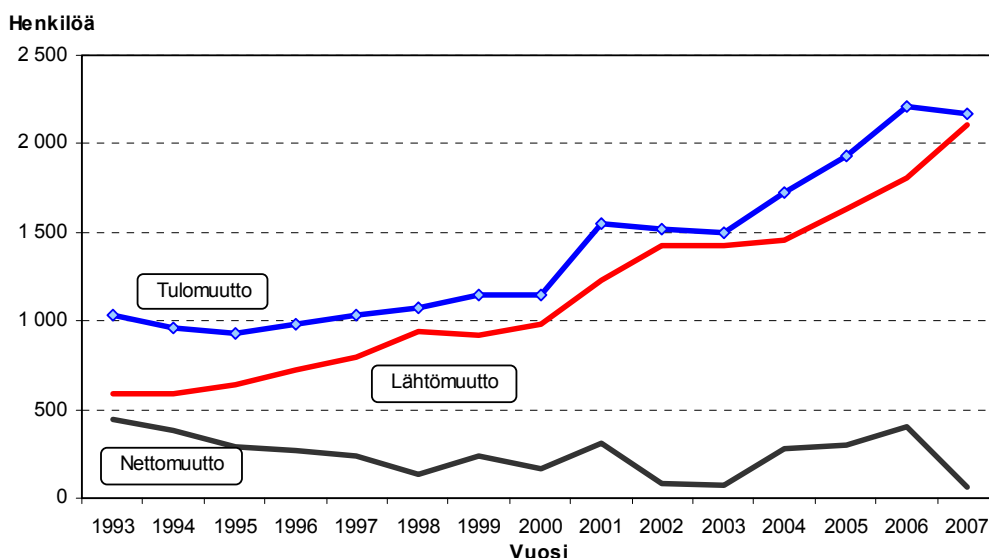
Vuonna 2007 ulkomaalaisista lähtömuuttajista 0-15-vuotiaita oli 11,6 prosenttia, 38,1 prosenttia oli iältään 16–29-vuotiaita ja kolmannes 30–44-vuotiaita. 45–64-vuotiaita oli 13,9 prosenttia. Sekä tulo- että lähtömuuttajissa yli 65-vuotiaiden muuttajien määrät ovat pienet.

5.2 Maan sisäinen muuttoliike Helsingin ja Suomen muiden alueiden välillä

Ulkomaan kansalaisten muuttoliike maan sisällä muualta Suomesta Helsinkiin ja Helsingistä muualle Suomeen on vilkasta. Muualta maasta Helsinkiin on muuttanut vuosina 1993–2007 yhteensä 20 914 henkilöä ja Helsingistä muualle Suomeen 17 267 henkilöä. Täältä jaksolta Helsingin nettomuutto on siis

positiivinen 3 649 henkilöllä. Maan sisäisessä muuttoliikkeessä ulkomaan kansalaisten lähtömuutot ovat kasvaneet 1990-luvun alusta nopeammin kuin tulomuutot. Vuonna 2007 lähtö- ja tulomuutot olivat lähes tasoissa. Nettomuuttoa kertyi 63 henkilön verran.

Kuvio 10. Ulkomaan kansalaisten tulo-, lähtö- ja nettomuutto Suomen muiden alueiden ja Helsingin välillä vuosina 1993–2007

Lähde: Tilastokeskus

Vuonna 2007 muualta Suomesta Helsinkiin muuttaneista ulkomaalaisista EU-maiden kansalaisten osuus oli suurin, 28,2 prosenttia. Aasialaiset käsittivät 27,8 prosentin osuuden ja afrikkalaiset 19,3 prosentin. Venäläisten osuus oli 14,0 ja virolaisten 15,4 prosenttia. Ikärakenteeltaan tulijat olivat hyvin nuoria. Yli puolet oli 16–29-vuotiaita ja lähes kolmannes 30–44-vuotiaita. Alle 15-vuotiaiden osuus oli 7,9 prosenttia.

1990-luvulla muualta Suomesta Helsinkiin muuttaneista eurooppalaiset käsittivät puolet. Venäläisten ja virolaisten tulomuutto on ollut erityisen vilkasta, ja se on kasvanut läpi vuosikymmenten. Myös aasialaisten tulomuuttajien määrä on kasvanut, kokonaistulomuutosta 2000-luvulla heidän osuutensa on neljännes. Vuonna 2007 heidän osuutensa oli jo lähes 30 prosenttia. Afrikkalaisten osuus

on laskenut 1990-luvun alun 30 prosentista viime vuosien vajaan 20 prosenttiosuuteen muuttajien lukumäärän pysyessä tasaisena.

Helsingistä muualle Suomeen muuttaneista EU-maiden kansalaiset käsittivät lähes kolmanneksen vuonna 2007. Yhteensä eurooppalaisten osuus oli melkein puolet muuttaneista. Aasialaisten muuttoliike Helsingistä muualle Suomeen oli vilkasta kattaen lähes 30 prosenttia muutoista. Virolaiset ja venäläiset muuttavat Helsingistä muualle Suomeen vilkkaasti – virolaisten osuus oli 16,8 ja venäläisten 12,1 prosenttia. Lähtömuuttajissa ikärakenteen painotus on nuorissa aikuisissa, samoin kuin tulomuuttajissakin: 16–29-vuotiaita on lähes puolet. Alle 15-vuotiaiden osuus muuttajista on kuitenkin vain 8,9 prosenttia.

5.3 Kokonaisuutto

Vuonna 2007 Helsinki sai vieraskielistä muuttovoittoa etenkin ulkomailta, mutta muuttajia tuli myös muulta Suomesta pääkaupunkiseudun ulkopuolelta. Tulo- ja lähtömuutto olivat lähes yhtä suuria vieraskielisten osalta Helsingin ja pääkaupunkiseudun ja muun Helsingin seudun välillä, Helsingin menettäessä hieman vieraskielisiä lähialueille.

Helsingin ulkomaalaisten muuttoliikkeelle luonteenomaista onkin runsas tulomuutto liike ulkomailta sekä vilkas muuttoliike maan sisällä, jossa nettomuutto jää usein tasan. Monet ulkomailta tulevat muuttavat ensin Helsinkiin ja myöhemmin muualle Suomeen, suuri osa

lähtömuutoista kohdistuu muualle pääkaupunkiseudulle.

Yleisesti Helsingin ulkomaalaisväestö on hyvin muuttoaltista väestöä. Ulkomaalaisten muuttoalttiusluku oli 109 promillea. Muuttoalttiutta voidaan kuvata suhteuttamalla lähtömuuttojen lukumäärä kaupungin väestömäärään. Ulkomaalaisväestön suuri muuttoalttius selittyy ikärakenteen nuoruudella. Monet ulkomaalaiset ovat lisäksi vain tietyn ajan Helsingissä esimerkiksi työn tai opiskelun vuoksi.

Kokonaisuuttoja vuonna 2007 tarkasteltaessa Helsinki sai isoimmat muuttovoitot EU-maiden kansalaisista. Kaikissa kansalaisuusryhmissä ulkomainen nettomuutto oli suurempaa kuin kotimainen nettomuutto.

Taulukko 4. Ulkomaan kansalaisten nettomuutto Helsingissä vuonna 2007

Maaryhmä	Kotimainen nettomuutto	Ulkomainen nettomuutto	Nettomuutto yhteensä	Muuttoalttius, ‰
Yhteensä	63	3 889	3 952	109
Eurooppa (pl. Suomi)	16	2 093	2 109	103
EU-maat	-63	1 472	1 409	109
Ruotsi	-2	44	42	34
Viro	-21	596	575	96
Muut v. 2004 liittyneet maat	-9	231	222	174
Muu Pohj.- ja Länsi-Eurooppa	6	28	34	105
Muu Eurooppa	73	593	666	93
Venäjä	50	475	525	93
Afrikka	94	473	567	110
Pohjois-Amerikka	-21	95	74	68
Latinalainen Amerikka ja Karibia	3	111	114	144
Kaakkois- ja Itä-Aasia	-58	471	413	125
Keski- ja Länsi-Aasia	38	596	634	131
Australia ja Oseania	-3	26	23	99
Valtioton ja tuntematon	-6	24	18	40

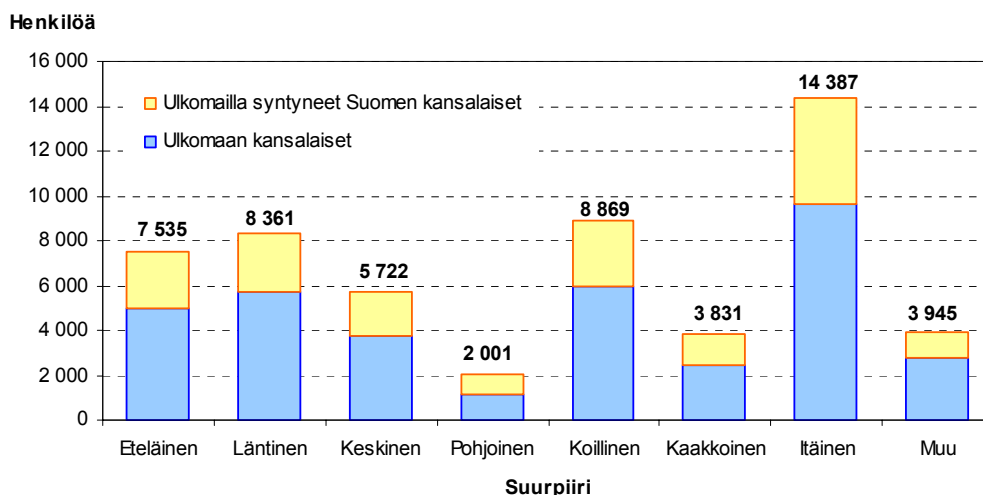
Lähde: Tilastokeskus

6. Ulkomaalaisten alueellinen sijoittuminen Helsingissä

Ulkomaalaiset ovat sijoittuneet asumaan ympäri Helsinkiä. Määrällisesti eniten ulkomaalaistaustaisia on kuitenkin Itäisessä suurpiirissä. Siellä asuu yli 14 300 ulkomaalaistaustaista, mikä on yli neljännes kaikista Helsingin ulkomaalaistaustaisista. Eteläisessä, Läntisessä ja Koillisessa suurpiirissä asuu kussa-

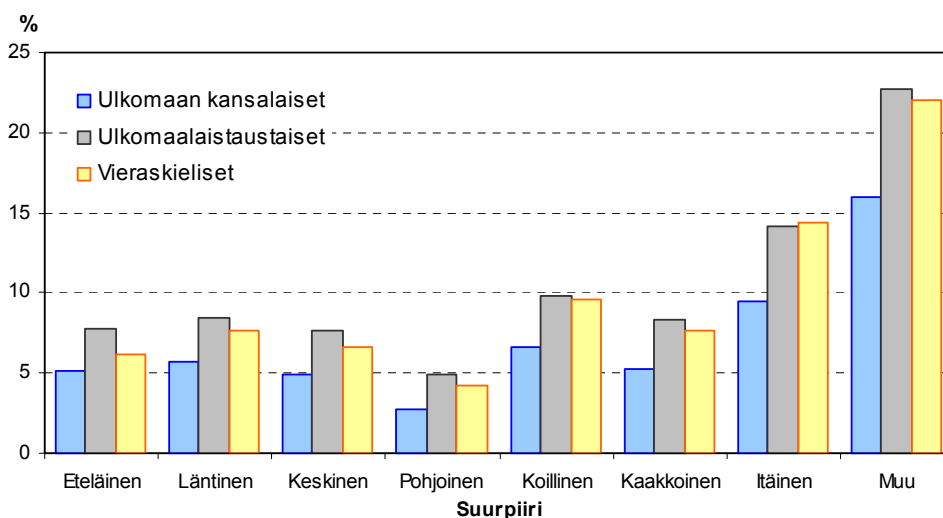
kin 7 500–9 000 ulkomaalaistaustaista, mikä on 14–16 prosenttia kaikista ulkomaalaistaustaisista. Pohjoisessa ja Kaakkoisessa suurpiirissä asuu vähiten ulkomaalaistaustaisia, Kaakkoisessa 7 prosenttia ja Pohjoisessa 3,7 prosenttia ulkomaalaistaustaisista.

Kuvio 11. Ulkomaalaistaustaisten määrä suurpiireittäin vuodenvaihteessa 2007/2008

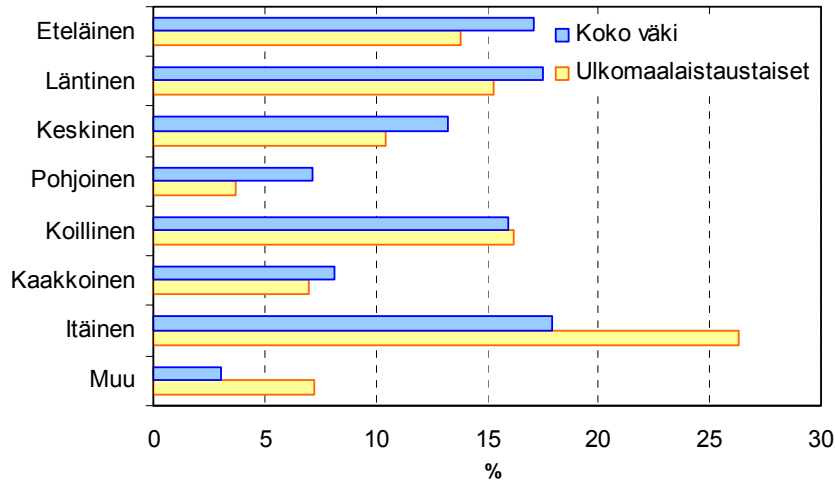
Yhteensä ulkomaalaistaustaisia on Helsingissä 54 651 henkilöä, heistä ulkomaan kansalaisia 36 283 ja ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia 18 368 henkilöä. Vieraskielisiä oli 50 991.
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 12. Ulkomaan kansalaisten, ulkomaalaistaustaisten ja vieraskielisten osuudet suurpiireittäin alueen koko väestöstä vuodenvaihteessa 2007/2008

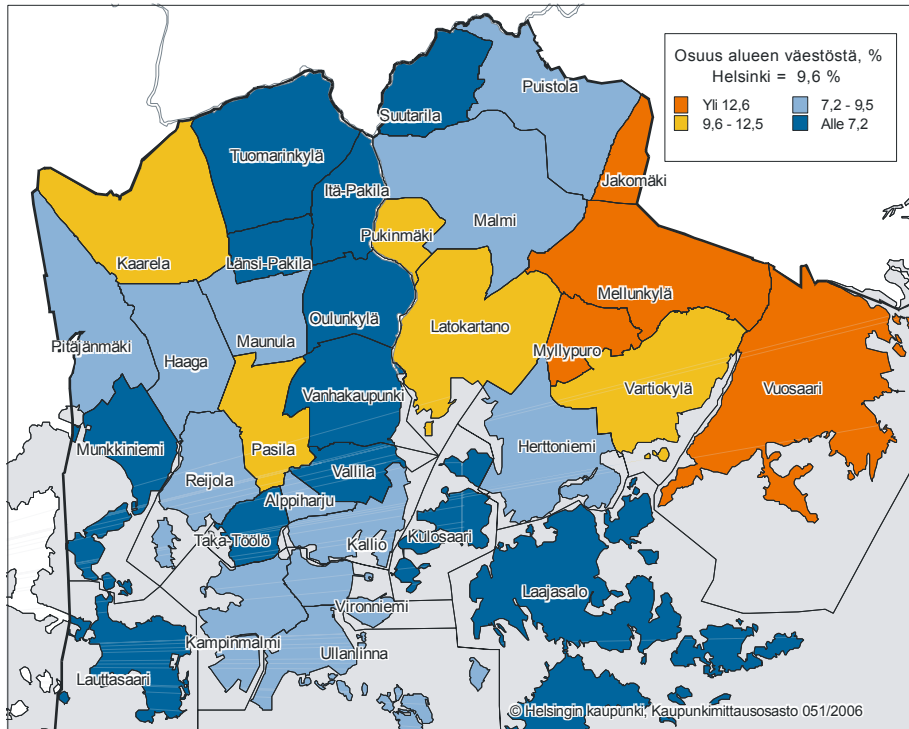
Koko väestöstä ulkomaalaistaustaisia on 9,6 %, ulkomaan kansalaisia 6,4 % ja vieraskielisiä 9 %.
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 13. Koko väestön ja ulkomaalaistaustaisten jakautuminen suurpiireittäin vuodenvaihteessa 2007/2008

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 14. Ulkomaalaistaustaisten osuus alueen koko väestöstä peruspiireittäin vuodenvaihteessa 2007/2008

Lähde: Tilastokeskus

Kansalaisuusryhmittäin katsottuna selkeästi keskittyneitä ryhmiä ovat virolaiset ja venäläiset, joista yli kolmannes asuu Itäisessä ja viidennes Koillisessa suurpiirissä. Afrikkalaisista ja aasialaisista vajaa kolmannes asuu Itäisessä suurpiirissä. Monista yksittäisistä eurooppalaisista kansallisuusryhmistä selkeä

enemmistö taas asuu Eteläisessä suurpiirissä. Määrällisesti suurten ulkomaalaisryhmien, eli virolaisten, venäläisten ja somaleiden, sijoittuminen enemmän Itäiseen ja Koilliseen suurpiiriin saa koko ulkomaalaisväestön sijoittumisen painottumaan noille kahdelle alueelle.

Taulukko 5. Koko väestö ja ulkomaan kansalaiset kansalaisuuden mukaan suurpiireittäin vuodenvaihteessa 2007/2008

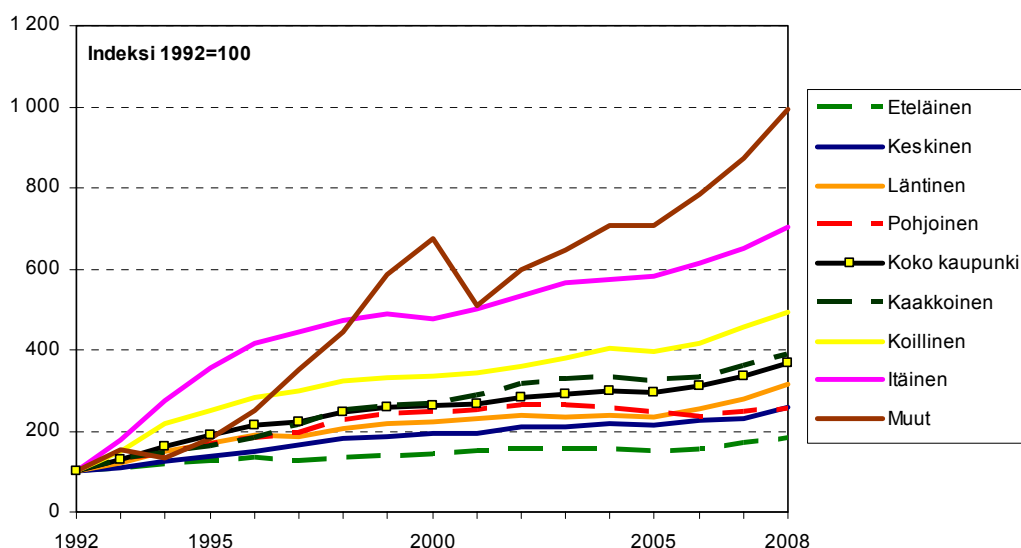
Maaryhmä	Koko kaupunki	Suurpiiri Eteläinen	Läntinen	Keskinen	Pohjoinen	Koillinen	Kaakkoinen	Itäinen	Muut
Asukkaat yhteensä	568 531	97 313	99 645	75 223	40 806	90 422	46 108	101 648	17 366
Ulkomaat yhteensä	36 283	4 956	5 708	3 715	1 140	5 942	2 410	9 646	2 766
Eurooppa	20 406	3 057	3 032	2 083	652	3 399	1 482	5 507	1 194
EU-maat	12 943	2 268	2 025	1 562	452	1 878	959	3 009	790
<i>Ruotsi</i>	1 219	359	191	189	51	76	109	183	61
<i>Tanska</i>	168	50	24	20	7	22	9	22	14
<i>Viro</i>	5 962	377	772	520	207	1 175	499	2 070	342
<i>Muut v. 2004 liittyneet maat</i>	1 277	238	237	167	57	186	66	238	88
Muu Pohj.- ja Länsi-Eurooppa	325	120	57	36	18	16	23	33	22
<i>Norja ja Islanti</i>	195	67	40	22	7	10	15	22	12
Muu Eurooppa	7 138	669	950	485	182	1 505	500	2 465	382
<i>Venäjä</i>	5 633	582	684	381	135	1 198	420	1 957	276
Afrikka	5 174	216	889	493	198	912	307	1 498	661
Pohjois-Amerikka	1 088	385	164	118	34	68	50	122	147
Latinalainen Amerikka ja Karibia	793	179	132	142	21	88	41	114	76
Kaakkois- ja Itä-Aasia	3 308	504	602	372	105	567	158	751	249
Keski- ja Länsi-Aasia	4 833	515	808	448	106	801	324	1 458	373
Australia ja Oseania	232	65	33	33	8	18	12	29	34
Valtioton ja tuntematon	449	35	48	26	16	89	36	167	32
Asukkaat yhteensä	100	17,1	17,5	13,2	7,2	15,9	8,1	17,9	3,1
Ulkomaat yhteensä	100	13,7	15,7	10,2	3,1	16,4	6,6	26,6	7,6
Eurooppa	100	15,0	14,9	10,2	3,2	16,7	7,3	27,0	5,9
EU-maat	100	17,5	15,6	12,1	3,5	14,5	7,4	23,2	6,1
<i>Ruotsi</i>	100	29,5	15,7	15,5	4,2	6,2	8,9	15,0	5,0
<i>Tanska</i>	100	29,8	14,3	11,9	4,2	13,1	5,4	13,1	8,3
<i>Viro</i>	100	6,3	12,9	8,7	3,5	19,7	8,4	34,7	5,7
<i>Muut v. 2004 liittyneet maat</i>	100	18,6	18,6	13,1	4,5	14,6	5,2	18,6	6,9
Muu Pohj.- ja Länsi-Eurooppa	100	36,9	17,5	11,1	5,5	4,9	7,1	10,2	6,8
<i>Norja ja Islanti</i>	100	34,4	20,5	11,3	3,6	5,1	7,7	11,3	6,2
Muu Eurooppa	100	9,4	13,3	6,8	2,5	21,1	7,0	34,5	5,4
<i>Venäjä</i>	100	10,3	12,1	6,8	2,4	21,3	7,5	34,7	4,9
Afrikka	100	4,2	17,2	9,5	3,8	17,6	5,9	29,0	12,8
Pohjois-Amerikka	100	35,4	15,1	10,8	3,1	6,3	4,6	11,2	13,5
Latinalainen Amerikka ja Karibia	100	22,6	16,6	17,9	2,6	11,1	5,2	14,4	9,6
Kaakkois- ja Itä-Aasia	100	15,2	18,2	11,2	3,2	17,1	4,8	22,7	7,5
Keski- ja Länsi-Aasia	100	10,7	16,7	9,3	2,2	16,6	6,7	30,2	7,7
Australia ja Oseania	100	28,0	14,2	14,2	3,4	7,8	5,2	12,5	14,7
Valtioton ja tuntematon	100	7,8	10,7	5,8	3,6	19,8	8,0	37,2	7,1

Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaan kansalaisten määrä on kasvanut viime vuosina tasaisesti kaikilla suurpiireissä. Määrän kasvu on keskittynyt kuitenkin Itäiseen, Koilliseen ja Kaakkoiseen suupiiriin. Vähiten kasvua on ollut Pohjoisessa suurpiirissä. Sen sijaan Pohjois-Helsingin alueilla

sekä Helsingin keskellä – Pasilan, Vanhankaupungin, Latokartanon ja Herttoniemen alueilla ulkomaalaisten määrä on kasvanut nopeasti, koska näillä alueilla on uusia asuinalueita ja opiskelija-asuntoalueita.

Kuvio 15. Ulkomaan kansalaisten määrän muutos suurpiireittäin 1992–2007

Lähde: Tilastokeskus

7. Ulkomaalaisten väestörakenne

Koko kaupungin väestössä naisia on enemmän, mikä johtuu pääasiassa naisten pidemmästä eliniästä. Ulkomaalaisista miehiä on enemmän, mikä osittain selittyy heidän pienistä vanhemmista ikäluokista. Kansalaisuusryhmittäin sukupuolierot ovat suuriakin. EU-maiden kansalaisista 54,8 prosenttia on miehiä, kun taas virolaisista 55,6 prosenttia ja venäläisistä jopa 57,1 prosenttia on naisia. Useimmissa kansalaisuusryhmissä miehiä on enemmistö, mutta suurten kansalaisuusryhmien naisenemmistöt korjaavat kokonaissukupuolijakauman lähes tasan.

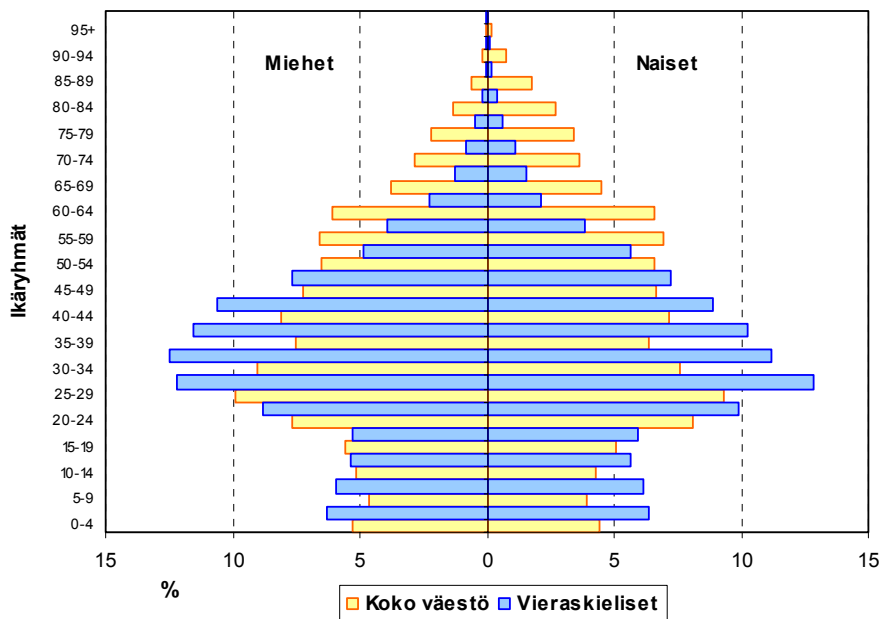
Helsingin vieraskielisen väestön rakenne on nuorekkaampi kuin koko kaupungin väestön. Vieraskielisillä väestön suurimmat ikäluokat ovat nuorissa työkäisissä ja lapsissa. Alle 15-vuotiaita vieraskielisistä on 17,8 prosenttia, koko väestön vastaava osuus on 13,7 prosenttia. Vieraskielisistä yli 65-vuotiaita on vain

3,4 prosenttia, kun koko kaupungin asukkaista heitä on 14,2 prosenttia.

Työkäisiä (15–64-vuotiaita) vieraskielisistä on 78,8 prosenttia, mikä on enemmän kuin koko väestöstä (72,1 %). Nuorten työkäisten osuus on vieraskielisistä huomattavasti suurempi kuin koko väestöllä. Vieraskielisistä 25–39-vuotiaita on 35,3 prosenttia, kun koko väestöstä heitä on 24,7 prosenttia. Vanhempia työkäisiä on vieraskielisissä jo vähemmän. Vieraskielisiä 50–64-vuotiaita on 11,3 prosenttia ja koko väestössä heitä on 19,7 prosenttia.

Vieraskielisen väestön painotus on siis kolmenkymmenen ja neljänkymmenen ikävuo- den välillä. Tämä viittaa vasta hiljakkoin alkaneeseen muuttoliikkeeseen, yleensä nuoret aikuiset ovat alttiimpia muuttamaan, ja Helsingin ulkomaalaisväestö ei ole vielä ehtinyt vanhentua.

Kuvio 16. Koko väestön ja vieraskielisten ikärakenne vuodenvaihteessa 2007/2008

Lähde: Tilastokeskus

Suurimmista kansalaisuusryhmistä ruotsalaisilla on vanhin ikärakenne, yli 65-vuotiaita heistä on 12,7 prosenttia. EU-maiden kansalaisten painotus on vanhemmissa työikäisissä. Venäläisillä ja virolaisilla ikärakenne on tasaisempi. Afrikkalaisten ikärakenne poikkeaa muista ryhmistä. Heillä on paljon lapsia ja nuoria ja yli 65-vuotiaiden osuus on erittäin pieni. Lapsien osuus vaihtelee paljon kansalaisuuksittain. EU-maiden kansalaisista alle 15-vuotiaita lapsia on kymmenesosa, kun afrikkalaisväestöstä lähes neljännes on lapsia. Myös keski- ja länsiaasialaisilla lasten osuus on suuri, 16,3 prosenttia.

Vuodenvaihteessa 2007/2008 vieraskielisiä peruskouluikäisiä eli 7–15-vuotiaita oli 5 084, mikä on lähes 11 prosenttia koko ikäryhmästä. Määrällisesti eniten vieraskielisiä koululaisia on Itäisessä suurpiirissä, jossa heidän osuus kaikista samanikäisestä väestöstä on

17,4 prosenttia. Myös Keskisessä suurpiirissä vieraskielisten peruskouluikäisten osuus, 10,8 prosenttia.

Ulkomaan kansalaisista 10,3 prosenttia on syntynyt Suomessa. Eri kansalaisuusryhmillä määrä vaihtelee kuitenkin huomattavasti. Ruotsalaisista 45 prosenttia on syntynyt Suomessa, mikä kertoo monien pitkästä oleskelusta Suomessa, etenkin kun ruotsalaisten ikärakenteen painotus oli vanhemmissa ikäpolvissa. EU-maiden kansalaisista 11,1 prosenttia on syntynyt Suomessa. Venäläisistä 8,0 prosenttia ja aasialaisista 8,1 prosenttia on syntynyt Suomessa. Afrikkalaisista sitä vastoin 15,1 prosenttia on syntynyt Suomessa, somalialaisista viidennes. Suomessa syntyneiden osuus kertoo väestöryhmän maasaoleskeluajasta, vaikkakin kulttuuriset erot sekoittavat vertailua – lapsimäärät vaihtelevat paljon kansalaisuusryhmittäin.

8. Perheet ja syntyvyys

Vuodenvaihteessa 2007/2008 Helsingin vieraskielisistä oli naimisissa 37,1 prosenttia, mikä on enemmän kuin koko väestöllä. Vuonna 2007 Helsingissä solmituista avioliitoista 26,2 prosentissa oli ulkomaalainen ainakin toisena puolisona, 11,8 prosenttia avioliitoista oli ulkomaalaisten kesken.

Vuonna 2008 Helsingissä oli 13 099 perhettä, joiden puolisoista ainakin toinen on ulkomaalainen.

Perheissä oli 37 761 henkilöä. Vaikka osa ulkomaalaisista onkin avioitunut vasta Suomeen muutettuaan, avioliittoa suomalaisen kanssa voidaan pitää yhtenä suurena selittävä tekijänä ulkomaalaisten muuttoon Suomeen ja Helsinkiin. Sukupuolijakauma on suomalais-ulkomaalaisperheissä suhteellisen tasainen, suomalaisia naisia on hieman enemmän liitossa ulkomaalaisen kanssa.

Taulukko 6. Ulkomaan kansalaisten perherakenne vuodenvaihteessa 2007/2008

Äidin/naisen kansalaisuus	Miehen/isän kansalaisuus	Henkilöitä	Perheitä yhteensä	Henkilöitä/perhe	Lapsia/perhe	Lapsettomat perheet %	Suuret perheet ¹⁾ %
Suomalainen	Ulkomaalainen	12 332	4 370	2,8	0,82	52,0	6,1
Ulkomaalainen	Suomalainen	10 090	3 456	2,9	0,92	49,6	8,4
Ulkomaalainen	Ulkomaalainen	10 935	3 611	3,0	1,03	44,3	8,9
Ulkomaalainen	Ei isää	4 020	1 510	2,7	1,66	.	12,6
Ei äitiä	Ulkomaalainen	384	152	2,5	1,53	.	7,9
Ulkom. perheet yhteensä		37 761	13 099	2,9	1,01	42,6	8,3
Kaikki helsinkiläiset perheet		369 361	139 005	2,7	0,82	50,6	5,2

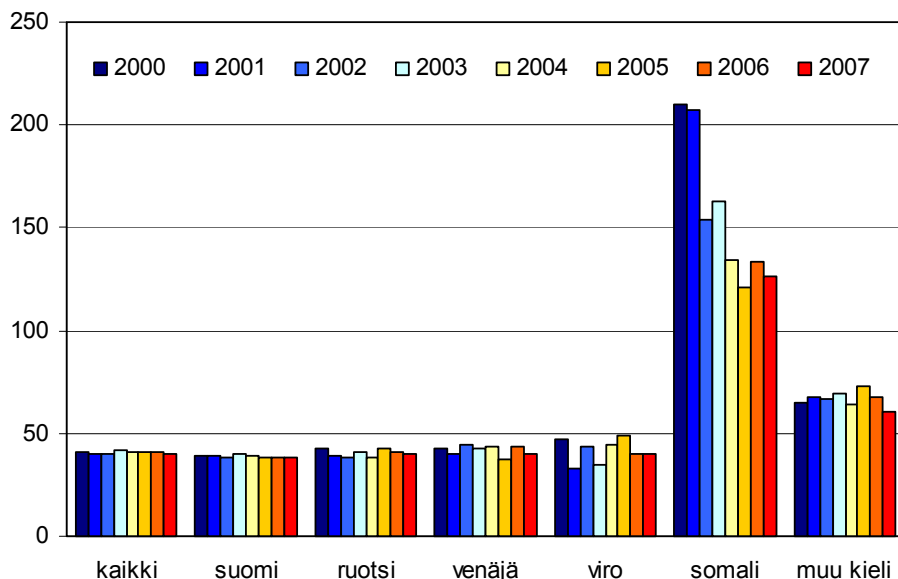
¹⁾ 0-17-vuotiaita lapsia 3 tai enemmän

Lähde: Tilastokeskus

Helsingiläisten perheiden yleinen lapsiluku on 0,82, ulkomaalaisperheillä 1,01. Ulkomaalaisen äidin ja molempien ulkomaalaisten vanhempien lapsiluku on korkeampi. Ulkomaalaisperheissä on muihin perheisiin verrattuna vähemmän lapsettomia perheitä. Molempien vanhempien ollessa ulkomaalaisia lapsettomien perheiden osuus on kuitenkin kasvanut ollen 44,3 prosenttia vuonna 2008. Suurten perheiden määrä on suurempi ulkomaalaisperheillä. Hieman yli kahdeksalla prosentilla ulkomaalaisperheistä on kolme tai enemmän alle 18-vuotiasta lasta, kaikilla perheillä vastaava osuus on 5,2 prosenttia.

Vuonna 2007 Helsingissä syntyi 40,1 lasta tuhatta 15–49-vuotiasta naista kohden. Vieraskielisillä vastaava hedelmällisyysluku oli korkeampi. Vieraskieliset äidit myös saavat lapsensa hieman nuorempina kuin koko väestön äidit. Syntyvydessä on vaihtelua eri kansalaisuuksissa. Somalinkielisten naisten syntyvyys on ollut muihin kieliryhmiin verrattuna selvästi korkeinta. Hedelmällisyys on yli kolminkertainen koko väestöön nähden. Hedelmällisyys on kuitenkin laskenut viime vuosina nopeasti. Viron- ja venäjänkielisten naisten hedelmällisyys ei poikkea merkittävästi suomenkielisten hedelmällisyydestä.

Kuvio 17. Hedelmällisyys (syntyneitä 1 000 15–49-vuotiasta naista kohden) äidin äidinkielen mukaan Helsingissä vuosina 2000–2007

Lähde: Tilastokeskus

9. Asuminen

Ulkomaalaisten asumista voidaan tarkastella asuntokuntatilastoiden avulla. Ulkomaalaisasuntokunniksi lasketaan asuntokunnat, joissa on vähintään yksi ulkomaan kansalainen tai asuntokunnan viitehenkilö on ulkomaalainen. Asuntokunnan muodostavat kaikki samassa asuinhuoneistossa vakinaisesti asuvat henkilöt. Asuntokuntien viitehenkilöllä tarkoitetaan asuntokunnan suurituloisinta henkilöä. Tulotietoina on käytetty tilastointivuoden valtion veronalaisia tuloja. Mikäli suurituloisin on alle 25-vuotias lapsen asemassa oleva henkilö tai asuntokunnassa ei kenelläkään ole valtionveronalaisia tuloja, viitehenkilöksi määritellään asuntokunnan vanhin henkilö.

Ulkomaalaiset asuvat muita helsinkiläisiä huomattavasti yleisemmin vuokra-asunnoissa. Ulkomaalaisasuntokunnista 78,5 prosenttia asui vuokra-asunnoissa vuodenvaihteessa 2006/2007, kun kaikista asuntokunnista 47,3 prosenttia asui vuokralla. Ulkomaalaiset asuvat myös koko väestöä yleisemmin arava-vuokra-asunnoissa, sillä yli puolet vuokralla asuvista ulkomaalaisista

asuu aravavuokra-asunnoissa, kun kaikista vuokralla olevista asuntokunnista 39,7 prosenttia asui arava-vuokralla.

Helsingiläisillä omistusasuminen painottuu Pohjoiseen ja Koilliseen suurpiiriin, joissa yli puolet asuntokunnista omistaa asuntonsa. Ulkomaalaisasuntokunnilla omistusasuminen painottuu taas Eteläiseen suurpiiriin, jossa neljäsosa asuntokunnista omistaa asuntonsa ja Pohjoisessa suurpiiriin, jossa yli viidennes omistaa asuntonsa.

Vuokra-asumisessa ulkomaalaisasuntokunnilla arava-vuokrat painottuvat Koilliseen ja Itäiseen suurpiiriin, joissa lähes kolme neljästä vuokralla olevista ulkomaalaisasuntokunnista asuu arava-vuokralla. Eteläisessä suurpiirissä taas lähes kaikki vuokraavat vapailta markkinoilta asunnon. Myös Keskeisessä suurpiirissä arava-vuokra-asuntojen osuus on pieni. Ulkomaalaisten asuntokuntien asunnonhallinta seuraa koko kaupungin asuntokuntien rakennetta. Itäisessä ja Koillisessa suurpiirissä on arava-vuokra-asuntoja runsaammin tarjolla,

joten aravavuokrat ovat siellä yleisiä toisin kuin Eteläisessä ja Läntisessä suurpiirissä.

Koillisessa suurpiirissä ulkomaalaisten asuntohallintarakenne poikkeaa eniten kaikista asutokunnista. Alueen pohjoisosien isot pientaloalueet nostattavat omistusasumisen osuuden puoleen, ulkomaalaisasutokunnilla osuus on hieman yli kymmenen prosenttia. Suurpiirissä ulkomaalaisasutokunnat ovat

keskittyneet asumaan niille alueille, joista löytyy vuokra-asuntoja runsaasti (Jakomäki, Pukinmäki, Malmi, Latokartano). Eteläisen suurpiirin ulkomaalaisasutokunnat poikkeavat taas eniten muiden alueiden ulkomaalaisasutokunnista. Eteläisessä suurpiirissä ulkomaalaisasutokunnat omistavat enemmän asuntoja ja vuokraavat huomattavasti enemmän asuntoja vapailta markkinoilta.

Taulukko 7. Ulkomaalaisasutokunnat asunnon hallintaperusteen mukaan suurpiireittäin vuodenvaihteessa 2006/2007

	Omistus- asunnot %	Vuokra-asunnot joista		Muu hallinta- peruste	Asunto- kuntien lkm	
		arava- vuokra	muu vuokra			
Koko kaupunki	16,2	78,5	52,3	47,7	5,3	12 505
Eteläinen	25,1	65,4	5,2	94,8	9,5	2 032
Läntinen	16,0	80,2	51,4	48,6	3,8	2 067
Keskinen	16,9	77,2	29,1	70,9	5,9	1 477
Pohjoinen	23,0	71,6	61,0	39,0	5,4	408
Koillinen	11,3	85,9	73,7	26,3	2,8	2 126
Kaakkoinen	17,9	77,8	51,4	48,6	4,2	925
Itäinen	12,4	82,1	69,5	30,5	5,5	3 470

Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaalaiset asuvat ahtaammin verrattuna muuhun väestöön. Ulkomaalaisasutokunnista 31,1 prosenttia asuu ahtaasti, kun kaikista asutokunnista 9,6 prosenttia on ahtaasti asuvia. (Normi 4:n mukaan: *Enemmän kuin yksi henkilö huonetta kohden, kun keittiötä ei lasketa huonelukuun.*) Ulkomaala-

laisasutokunnissa on yhdellä henkilöllä keskimäärin 26,4 neliötä käytettävissä, kaikissa asutokunnissa se on 34,1 m²/henkilö. Osaltaan ahtaasti asumista selittää se, että ulkomaalaisasutokunnat ovat keskimääräistä suurempia, ja suurilla asutokunnilla on asumahtaus yleisempää.

10. Työllisyys ja työttömyys

Vuodenvaihteessa 2005/2006 ulkomaalaistaustaisen väestön työllisyysaste oli Helsingissä 48,5 prosenttia, Helsingin seudulla 50,9 prosenttia ja koko maassa 49,5 prosenttia Tilastokeskuksen tietojen mukaan. Helsingin ulkomaalaistaustaisesta väestöstä työvoimaan kuului 51 prosenttia eli 23 951 henkilöä. Heistä 57 prosenttia oli miehiä.

Ulkomaalaistaustaisten työttömyysaste oli Helsingissä 21,9 prosenttia, Helsingin seudulla 20,6 prosenttia ja koko maassa 22,3 pro-

senttia. Määrällisesti ulkomaalaistaustaisia työttömiä oli Helsingissä 5 250, mikä on neljännes koko maan ulkomaalaistaustaisista työttömistä. Ulkomaalaistaustaisten työttömiä määrä lisääntyi Helsingissä vuoden takaisesta kolmella prosentilla, mutta työttömyysaste pieneni hieman. Koska ulkomaalaisten määrä on kasvanut voimakkaasti, on myös uusia työttömiä työnhakijoita ilmaantunut koko ajan lisää. Yleinen työllisyystilanteen parantuminen on nostanut ulkomaalaisten työllisyyttä, joskin hitaammin kuin kantäväestön.

Taulukko 8. Ulkomaalaistaustaiset* pääasiallisen toiminnan mukaan vuodenvaihteessa 2005/2006

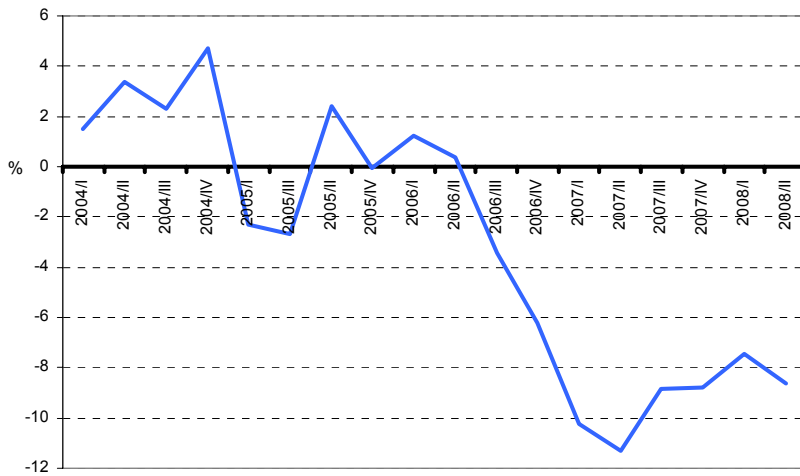
	Helsinki	Pääkaupunki-seutu	Muu Helsingin seutu	Helsingin seutu yhteensä	Koko maa
Työvoima	23 951	39 364	4 294	43 658	96 459
Työlliset	18 703	31 021	3 642	34 663	74 938
Työttömät	5 248	8 343	652	8 995	21 521
<i>Työllisyysaste 15-64 v., %</i>	48,5	50,2	58,1	50,9	49,5
<i>Työttömyysaste, %</i>	21,9	21,2	15,2	20,6	22,3
Työvoimaan kuulumattomat	23 249	37 351	3 621	40 972	94 677
0-14 -vuotiaat	5 867	10 849	1 183	12 032	27 318
Opiskelijat	4 500	7 679	655	8 334	22 479
Eläkeläiset	3 046	4 481	543	5 024	14 216
Kaikki muut	9 836	14 342	1 240	15 582	30 664
Yhteensä	47 200	76 715	7 915	84 630	191 136

* ulkomaalaistaustaiset = ulkomaan kansalaiset ja ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset

Lähde: Tilastokeskus

Tuoreinta tilastotietoa ulkomaalaisten työttömyystilanteesta tarjoaa työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto, jonka tiedot kootaan kuukausittain työvoimatoimistojen rekistereistä. Tämä tilasto käsittää vain ulkomaan kansalaiset, eli jo Suomen kansalaisuuden saaneet ulkomailla syntyneet eivät näy näissä tilastoissa. Ulkomaan kansalaisuuden omaavien työttömien määrä kääntyi laskuun vuoden 2006 lopussa.

Vuoden 2008 tammi-kesäkuussa Helsingissä oli kuukausittain keskimäärin 2 700 ulkomaan kansalaista työttömänä työnhakijana, mikä oli kahdeksan prosenttia vähemmän kuin vuotta aiemmin. Vastaavana aikana koko maassa ulkomaalaisten työttömien määrä aleni vain kaksi prosenttia. Viidennes koko maan työttömistä ulkomaalaisista asui Helsingissä.

Kuvio 18. Ulkomaalaisten työttömien määrän muutos (%) edellisvuodesta neljännesvuosittain 2004–2008 Helsingissä

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilasto

Ulkomaalaistausten työllistymistilanne vaihtelee paljon kansalaisuusryhmittäin; joissain kansalaisuusryhmissä maahan on muuttettu ensisijaisesti työn takia, joissain ryhmissä maahan on tultu pakolaisina. Erityisesti pakolaistaustaisilla maahanmuuttajilla on ollut vaikeuksia työllistyä. Heikko koulutustausta lisää työttömyysriskiä.

Vuodenvaiheessa 2005/2006 Tilastokeskuksen antamien tietojen mukaan EU-maista ja Pohjoismaista peräisin olevat muuttajat olivat työllistyneet parhaiten. Heikoiten olivat työllistyneet Afrikasta ja Lähi-idästä kotoisin olevat. Naisten työttömyysaste, 23,7 prosenttia, oli ulkomaalaistaustaisilla korkeampi kuin miesten, 20,5 prosenttia. Työttömyys on jatkunut pitkään etenkin ikääntyneillä ja heikosti koulutetuilla pakolaistaustaisilla maahanmuuttajilla.

Taulukko 9. Työllisyys- ja työttömyysasteet syntymävaltion mukaan vuodenvaihteessa 2005/2006

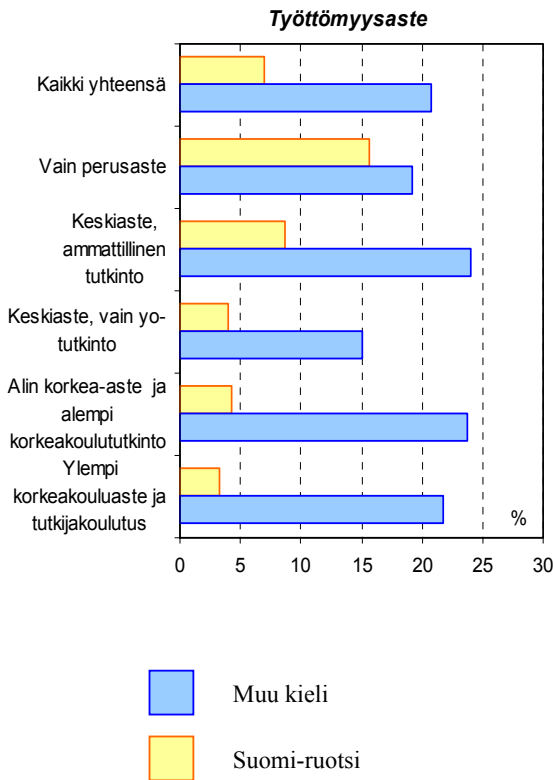
	Työllisyysaste* (15-64 v.) %	Työttömyysaste**
Kaikki helsinkiläiset	67,8	9,1
Ulkomaalaistaustaiset helsinkiläiset yht.	48,5	21,9
<i>Syntymävaltion mukaan</i>		
Suomi	63,0	14,1
Ruotsi	66,1	9,4
Muu Pohjoismaa	56,3	6,2
Muu Länsi-Eurooppa	57,3	9,7
Baltian maat	57,0	15,6
Venäjä ja ent. Neuvostoliitto	48,4	26,2
Muu Eurooppa	49,7	21,8
Pohjois-Afrikka	35,7	41,8
Muu Afrikka	32,3	38,4
Pohjois-Amerikka	46,2	8,2
Latinalainen Amerikka	46,1	19,5
Lähi-itä	36,5	36,9
Kaukoita ja muu Aasia	43,5	22,9
Australia ja Oseania	55,7	5,5
Muu tai tuntematon	55,1	16,8

Työllisyysaste* = työllisten osuus 15-64 -vuotiaasta väestöstä

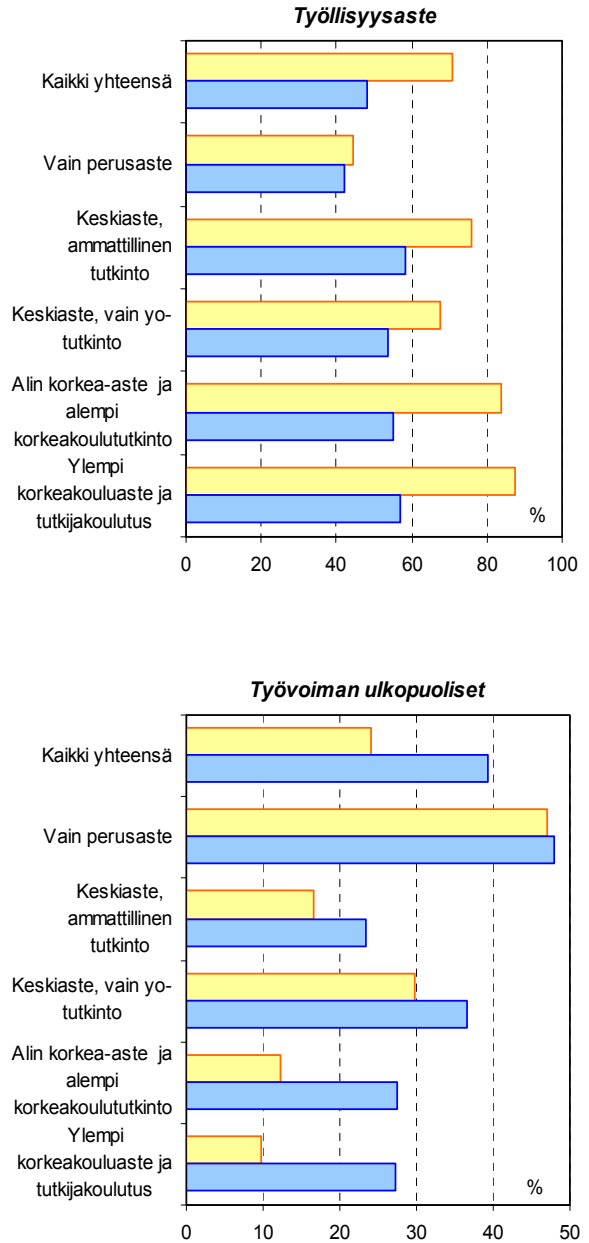
Työttömyysaste** = työttömien osuus työvoimasta

Lähde: Tilastokeskus

Toisaalta korkeakaan koulutus ei suojaa ulkomaalaistaustaisia työttömyydeltä yhtä tehokkaasti kuin kantaväestöä. Työkäiset vieraskieliset ovat suomen- ja ruotsinkielisiä yleisemmin työvoiman ulkopuolella kaikilla koulutustasoilla. Vuodenvaihteen 2006/2007 tietojen mukaan korkea-asteen koulutuksen suorittaneista 15–64-vuotiaista vieraskielisistä 27 prosenttia oli työvoiman ulkopuolella, mikä on huomattavasti suomen- ja ruotsinkielisten kahdeksan prosentin osuutta korkeampi. Ero koko väestöön kasvaa mitä ylemmän tason tutkinto on kyseessä. Tutkijakoulutuksen suorittaneista työkäisistä vieraskielisistä kolmannes oli työvoiman ulkopuolella.

Kuvio 19. Työllisyys- ja työttömyysaste sekä työvoimaan kuulumattomat 15–64-v. Helsingin väestöstä äidinkielen ja koulutusasteen mukaan vuodenvaihteessa 2006/2007

Lähde: Tilastokeskus

Koko työvoimaan verrattuna ulkomaalaiset ovat suhteellisesti yliedustettuina kaupan sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnan toimialoilla. Yrittäjien osuus ulkomaalaistaustaisilla on hieman korkeampi kuin koko Helsingin väestöllä.

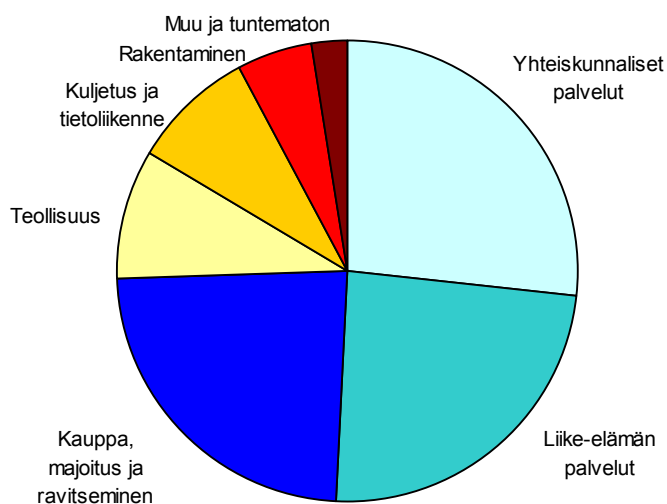
Vuoden 2005 lopussa 27 prosenttia ulkomaalaistaustaisista helsinkiläisistä työskenteli yhteiskunnallisia palveluja tuottavilla toimialoilla, etenkin terveydenhuolto- ja sosiaalipalvelujen aloilla ulkomaalaisia oli paljon. Neljännes ulkomaalaisista työskenteli liike-elämälle palveluja tuottavilla aloilla kuten myös kaupan alalla sekä majoitus- ja ravitsemistoiminnassa.

Taulukko 10. Ulkomaalaistaustaisen työvoiman jakautuminen toimialoittain vuodenvaihteessa 2005/2006

Toimiala	%	Helsinki	Pääkaupunki-seutu	Helsingin seutu yhteensä	Koko Suomi
C-E Teollisuus (+sähkö, kaasu, vesihuolto)		9,3	11,2	11,9	17,0
F Rakentaminen		5,1	5,2	5,4	5,5
G-H Kauppa, majoitus- ja ravitsemistoiminta		23,5	23,8	23,8	21,1
I Kuljetus, varastointi ja tietoliikenne		8,6	8,8	8,5	7,6
J-K Rahoitus-, vakuutus- ym. toiminta		24,3	24,1	23,3	17,7
L-Q Yhteiskunnalliset palvelut		26,7	24,6	24,4	26,9
Muu ja tuntematon		2,6	2,4	2,6	4,4
Yhteensä		100	100	100	100
Lukumäärä		18 703	31 021	34 663	74 938

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 20. Helsingin ulkomaalaistaustainen työllinen työvoima toimialoittain 31.12.2005

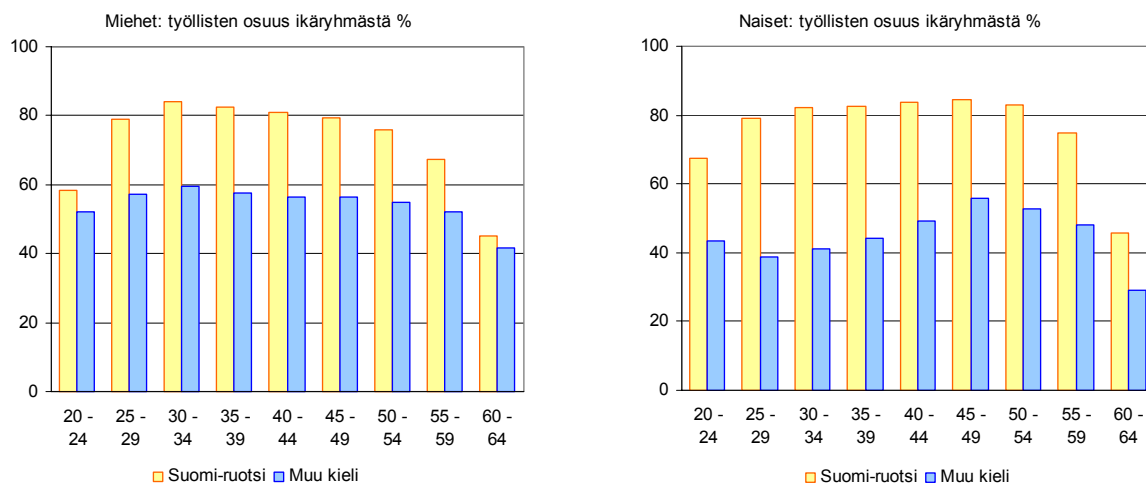

Lähde: Tilastokeskus

Ulkomaan kansalaisista kielitaitoisimmat työllistyvät helpoiten, ja he saavat myös usein halutessaan Suomen kansalaisuuden. Tämän vuoksi työllisyyttä on mielekästä tarkastella myös äidinkielen mukaan. Ikäryhmittäin ja sukupuolen mukaan tarkasteltaessa voidaan todeta, että vieraskielisten naisten työll-

listyminen on heikompaa kuin vieraskielisten miesten. Myös ikäjakaumassa on eroja. Miesten osuus on tasainen, mutta nuoremmissa ikäryhmissä osuus on matala. Vieraskielisten naisten työllisyys on korkein 45–49-vuotiailla. Nuorempien naisten matalampi työhön osallistuvuus selittyy osin lasten- ja kodinhoidolla.

Kuvio 21. Miesten ja naisten työllisyys äidinkielen mukaan Helsingissä vuodenvaihteessa 2006/2007

Lähde: Tilastokeskus

11. Koulutus ja opiskelu

Väestön koulutustasotilastot sisältävät henkilön korkeimman Suomessa suoritettua tutkintoa sekä ulkomailla suoritettua tutkintoa, joista saadaan tietoja Opetushallitukselta, Terveystieteiden tutkimuskeskuksesta sekä Työministeriön työnhakijarekisteristä. Tutkintotiedot ovat vain niillä henkilöillä, joilla on suomalainen henkilötunnus. Tästä syystä monien ulkomaalaisten tutkintotiedot puuttavat tutkintorekisteristä, ja ulkomaalaistaustaisten koulutustilannetta tarkasteltaessa täytyykin muistaa tämä puute tilastoissa.

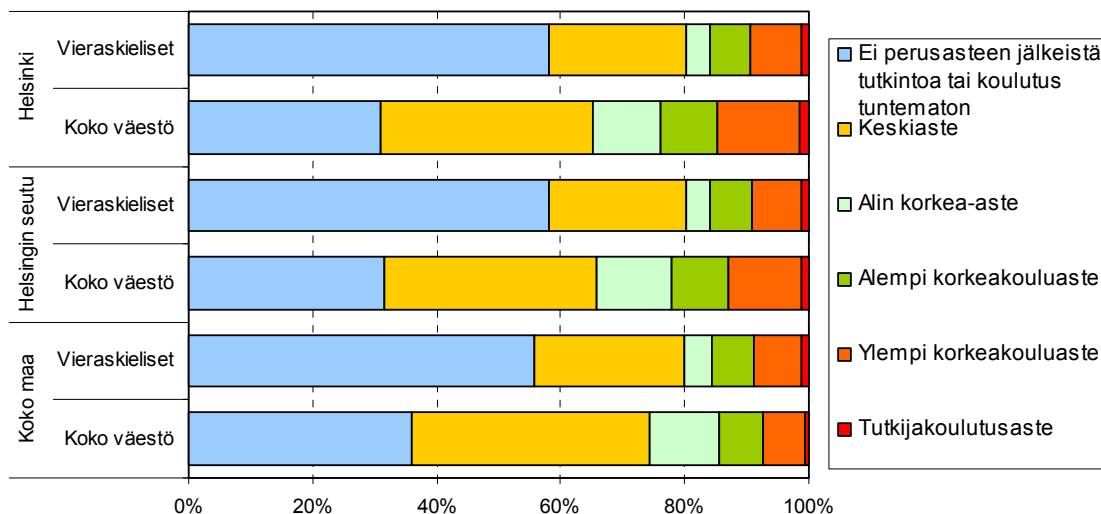
Vuoden 2006 lopussa 15 vuotta täyttäneistä Helsingissä asuvista vieraskielisistä 42 prosentilla oli rekisteröity peruskoulun jälkeinen tutkinto. Lukiokoulutus oli 8,4 prosentilla ja toisen asteen ammatillinen koulutus 13,7 prosentilla. Korkea-asteen koulutus oli rekisteröitynä 19,9 prosentilla vieraskielisistä. Koko Helsingin väestön koulutusrakenteesta, mutta Helsingin vieraskielisen väestön koulu-

tusrakenne vastaa taas koko maan vieraskielisen väestön koulutusrakennetta.

Vieraskielisistä parhaiten kouluttautuneita tutkintorekisterin mukaan ovat koko väestöstä poiketen vanhemmat ikäluokat; 40–60-vuotiaista yli puolella on peruskoulun jälkeinen tutkinto. Kuten koko väestöllä, naiset ovat vieraskielisilläkin paremmin kouluttautuneita. Naisista 43,9 prosentilla on peruskoulun jälkeinen tutkinto, miehillä lähes neljä (3,7) prosenttiyksikköä vähemmän.

Koko Helsingin väestöön verrattuna vieraskieliset ovat suorittaneet suhteessa vähemmän keskiasteen tutkintoja, sen sijaan tutkijakoulutustason tutkintoja vieraskielisellä väestöllä on suhteessa lähes yhtä paljon kuin koko väestöllä. Ikäluokissa 20–29 ja yli 60-vuotiaat vieraskielisillä on tutkijakoulutustason tasoisia tutkintoja suhteessa enemmän kuin koko väestöllä.

Kuvio 21. 15 vuotta täyttänyt vieraskielinen ja koko väestö koulutusasteen mukaan Helsingissä, Helsingin seudulla ja koko maassa vuonna 2006

Tutkinto = korkein tai viimeksi suoritettu rinnakkainen tutkinto, Vieraskieliset = muun kuin suomen- tai ruotsinkieliset
Lähde: Tilastokeskus

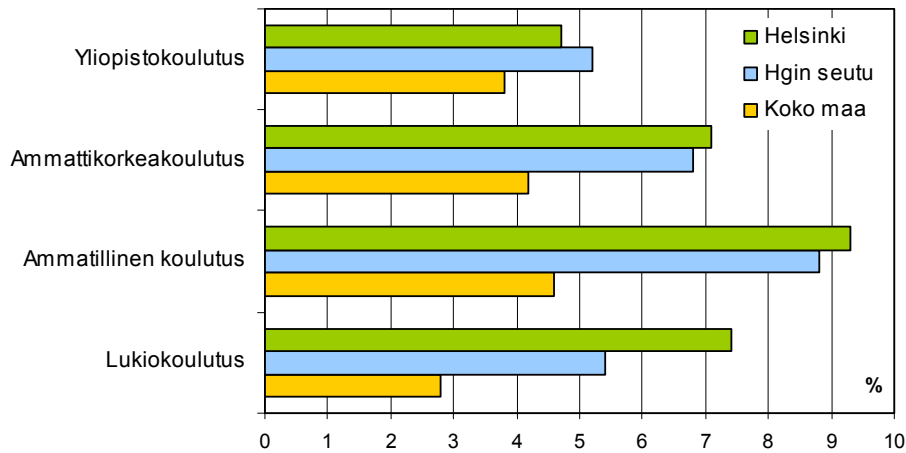
Helsingin lukiokoulutuksessa oli vuonna 2006 1 272 äidinkieleltään muun kuin suomen tai ruotsinkielistä opiskelijaa eli 7,4 prosenttia koko opiskelijamäärästä. Koko maahan ja muihin suuriin kaupunkeihin verrattu Helsingin lukioissa opiskelee selkeästi enemmän vieraskielisiä opiskelijoita. Koko maan vieraskielisistä lukiolaisista jopa 38,7 prosenttia opiskeli Helsingin lukioissa, kaikista lukio-opiskelijoista osuus oli vain 14,6 prosenttia.

Ammatillisen toisen asteen oppilaitosmuotoisessa koulutuksessa vieraskielisten opiskelijaosuus oli Helsingissä suurempi kuin lukioissa, 9,3 prosenttia. Määrällisesti heitä oli 2 098 opiskelijaa. Ammatillisessa koulutuksessa kaupunkikohtaiset erot eivät ole niin suuria, Espoon ammatillisessa vieraskielisten osuus opiskelijoista on Helsinkiä suurempikin. Reilu viidennes (22,6 %) koko maan vieraskielisistä ammatillisen opiskelijoista opiskelee Helsingissä.

Korkeakoulutuksessa äidinkieleltään muun kuin suomen tai ruotsinkielisten osuudet opiskelijoista ovat toista astetta pienemmät. Helsingissä sijaitsevilla ammattikorkeakouluissa opiskeli 1 432 äidinkieleltään muun kuin suomen tai ruotsinkielistä eli 7,1 prosenttia koko opiskelijamäärästä. Suurista kaupungeista Espoossa vieraskielisten opiskelijoiden osuus on suurempi, yli kymmenen prosenttia. Helsingin osuus koko maan vieraskielisistä ammattikorkeakouluopiskelijoista on neljäsosa (25,8 %).

Helsingissä sijaitsevilla yliopistoissa opiskeli 2 263 äidinkieleltään muun kuin suomen tai ruotsinkielistä vuonna 2006 eli 4,7 prosenttia koko opiskelijamäärästä. Yliopistokoulutuksessa vieraskielisten opiskelijaosuuksissa on vähiten eroa Helsingin ja muun Suomen välillä. Espoossa on myös vieraskielisten yliopisto-opiskelijoiden osuus Helsinkiä suurempi. Koko maan vieraskielisistä yliopisto-opiskelijoista 33,6 prosenttia opiskelee Helsingissä.

Kuvio 22. Äidinkieleltään muun kuin suomen tai ruotsinkielisten osuus kaikista opiskelijoista tutkintoon tähtäävässä koulutuksessa vuonna 2006

Lähde: Tilastokeskus

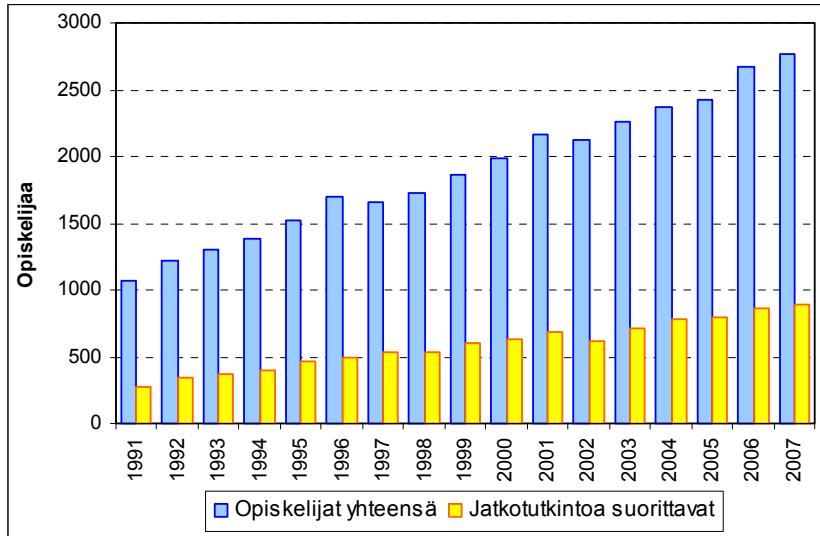
Helsingissä sijaitsevilla seitsemässä ammattikorkeakoulussa opiskelevien vieraskielisten yleisin äidinkieli vuonna 2006 oli venäjä (26,1 %), seuraavina englanti (15,5 %), eesti (8,7 %), kiina (7,6 %) ja suahili (2,9 %). Kaikkiaan Helsingissä sijaitsevilla ammattikorkeakouluissa oli 42 eri äidinkieltä opiskelijoiden äidinkielenä.

Pääkaupunkiseudun yliopistoissa oli vuonna 2007 suorittamassa tutkintoa 2 769 ulkomaisesta opiskelijasta, joista jatko-opiskelijoita oli 896. Kaikista yliopisto-opiskelijoista pääkaupunkiseudulla heidän osuutensa on 4,3 prosenttia. Yli puolet, 53,8 prosenttia opiskelijoista oli eurooppalaisia, 31,4 prosenttia aasialaisia, 5,7 prosenttia afrikkalaisia ja 4,0 prosenttia pohjoisamerikkalaisia. Ulkomaisten opiskeli-

joiden kotikunta ei ole tiedoissa (Kotatietokanta, Opetusministeriö).

Helsingin yliopisto, jossa on yliopistoista eniten ulkomaalaisia tutkinto-opiskelijoita, oli vuonna 2007 saanut eniten tutkintoa suorittavia opiskelijoita venäläisistä (13,9 %), virolaisista (9,2 %), kiinalaisista (8,1 %) ja saksalaisista (6,5 %). Edelleen ulkomaisten opiskelijoiden osuus kaikista opiskelijoista on hyvin pieni, 3,9 prosenttia. Ulkomaalaisten jatko-opintojen osuus on merkittävä, vuonna 2007 tutkintoon johtavassa koulutuksessa olevista ulkomaalaisista opiskelijoista 37,8 prosenttia suoritti lisensiaatti- tai tohtorintutkintoon johtavaa koulutusta.

Kuvio 23. Tutkintoa suorittavat ulkomaiset opiskelijat pääkaupunkiseudun yliopistoissa vuosina 1991–2007

Mukana HY, TKK, HKKK, SHH, TaiK, SibA, TeaK ja KuvA.
Lähde: Kota-tietokanta, Opetusministeriö

12. Tiivistelmä

Vuodenvaihteessa 2007/2008 Helsingissä oli 36 283 ulkomaan kansalaista, mikä on 6,4 prosenttia koko väestöstä. Ulkomaalaistaustaisia oli 54 651 henkilöä eli 9,6 prosenttia väestöstä. Suurimmat ulkomaalaisryhmät ovat virolaiset ja venäläiset. 51 038 vieraskielisen osuus väestöstä on 9 prosenttia. Viidennes vieraskielisistä ulkomaan kansalaisista on venäjänkielisiä.

Vuodesta 2005 lähtien ulkomainen tulomuutto on kasvanut 1990-luvun runsaiden muuttovuosien tasolle. Vuonna 2007 ulkomailta muutti Helsinkiin 6 630 henkilöä. Heistä 73,4 prosenttia eli lähes 4 900 henkilöä oli ulkomaan kansalaisia. Ulkomailta Helsinkiin muuttavista ulkomaankansalaisista selvästi suurin ryhmä on EU-maiden kansalaiset, joiden osuus tulomuutoista oli 30,6 prosenttia.

Lähtömuuttajien määrät vaihtelevat vuosittain selvästi enemmän kuin tulomuuttojen määrät. Vuonna 2007 Helsingistä ulkomaille muutti 3 195 henkilöä, joista ulkomaan kansalaisia oli 30,6 prosenttia. Ulkomaalaisista muuttajista 59,1 prosenttia muutti EU-maihin.

Suomen muiden alueiden kanssa lähtö- ja tulomuutot ovat lähes tasan Helsingin pysyessä kuitenkin positiivisen nettomuuton puolella. Vuonna 2007 Helsinkiin muutti 2 173 ulkomaan kansalaista muualta Suomesta ja vastaavasti poismuuttajia muualle Suomeen oli 2 110 henkilöä.

Helsingin ulkomaalaisväestö on ikärakenteeltaan nuorempi kuin koko kaupungin väestö. Painotus on 25–45 ikävuoden välillä. Vieraskielisistä vajaa viidennes on alle 15-vuotiaita, ja yli 65-vuotiaita on vain 3,4 prosenttia.

Vieraskielisten syntyvyys on korkeampaa kuin koko väestön ja vieraskieliset äidit synnyttävät hieman nuorempina kuin koko väestön äidit. Ikärakenne, samoin kuin syntyvyyskin vaihtelevat paljon kansalaisuusryhmittäin. Vuonna 2008 Helsingissä oli 13 099 perhettä, joiden puolisoista ainakin toinen oli ulkomaan kansalainen.

Ulkomaalaiset asuvat muuta väestöä enemmän vuokra-asunnoissa. Vuodenvaihteessa 2006/2007 vuokralla asujia oli 78,5 prosenttia. Asumismuodot seuraavat koko kaupungin asumistrendiä.

Maahanmuuttajien työllisyystilanne on parantunut viime vuosina. Vuoden 2008 aikana oli kuukausittain keskimäärin 2 700 ulkomaan kansalaista työttömänä työnhakijana. Työttömyystilanne vaihtelee paljon kansalaisuusryhmittäin. Ulkomaalaistaustaisten väestön työllisyysaste oli 48,5 prosenttia vuodenvaihteessa 2005/2007.

Helsingissä asuvista 15 vuotta täyttäneistä vieraskielisistä 42 prosentilla oli peruskoulun jälkeinen tutkinto vuoden 2006 lopussa. Toisen asteen ammatillinen koulutus oli 13,7 prosentilla ja korkea-asteen koulutus oli rekisteröitynä viidenneksellä.

Helsingiläisissä lukioissa vieraskielisiä oli opiskelijoista 7,4 prosenttia ja ammatillisessa koulutuksessa 9,3 prosenttia. Ammattikorkeiden opiskelijoista vieraskielisiä oli 7,1 prosenttia ja yliopistojen 4,7 prosenttia vuonna 2006.

Lähteet:

Tilastokeskus, väestötilastot
 Tilastokeskus, koulutustilastot
 Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto
 Tilastokeskus, asumisen tilastot
 Tilastokeskus, väestölaskenta
 Opetusministeriö, Kota -tietokanta
 Sisäasiainministeriö, maahanmuuttoyksikkö, maahanmuuttotilastot
 Työministeriö, työnvälitystilasto
 Helsingin yliopiston tilastot

Käsitteet ja luokitukset

Tilastoitavaan väestöön kuuluu Helsingissä vakituisesti asuva väestö. Ne henkilöt, joilla on ollut kotipaikka Helsingissä tilastointipäivänä kuuluvat tilastoitavaan väestöön riippumatta kansalaisuudesta. Ulkomaalaisella on kotipaikka Suomessa, jos hänen oleskelunsa on tarkoitettu kestämään tai on kestänyt vähintään yhden vuoden. Turvapaikanhakija saa kotipaikan vasta kun hänen hakemuksensa on hyväksytty. Kiintiöpakolaiset ja turvapaikan saaneet pakolaiset kuuluvat siis kotikuntansa väestöön. Helsingissä asuvat vieraan valtion lähetystöön, kaupalliseen edustustoon tai lähetetyn konsulin virastoon kuuluvat henkilöt sekä näiden perheen jäsenet ja henkilökohtainen palveluskunta eivät kuulu Helsingin väestöön, elleivät ole Suomen kansalaisia.

Syntymämaaksi tilastoidaan se maa, joka on ollut äidin vakituinen kotimaa lapsen syntyessä. Ulkomailla syntyneissä voi olla mukana kansalaisuudeltaan suomalaisia, kuten Suomessa syntyneissä on ulkomaan kansalaisia.

Vieraskielisiin kuuluu kaikki muut kuin suomen-, ruotsin- ja saamenkieliset. Ulkomaalaistaustaiset, joiden äidinkieli on suomi, eivät kuulu vieraskielisiin. Äidinkieli rekisteröidään tilastoihin samalla kun vanhemmat ilmoittavat lapsen nimen.

Ulkomaan kansalaisella tarkoitetaan Suomessa pysyvästi asuvaa henkilöä, jolla ei ole Suomen kansalaisuutta. Kansalaisuudella tarkoitetaan jonkin maan kansalaisena olemista. Yleensä kansalaisuus saadaan syntyessä, mutta sen voi myös vaihtaa muuttaessa toiseen maahan. Yhdellä henkilöllä voi olla useamman maan kansalaisuus. Jos kansalaisuuksista yksi on Suomen, henkilö tilastoidaan suomalaiseksi. Jos henkilöllä on useita ulkomaan kansalaisuuksia, hänet tilastoidaan sen maan kansalaiseksi, jonka passilla hän on tullut maahan.

Ulkomaalaistaustaisella tarkoitetaan sekä ulkomaiden kansalaisia että ulkomailla syntyneitä Suomen kansalaisia. Ulkomaiden kansalaisissa on siis myös Suomessa syntyneitä mukana. Ulkomailla syntyneet Suomen kansalaiset sisältävät niin suomalaiseseen perheeseen ulkomailla syntyneet ja takaisin Suomeen muuttaneet, kuin ulkomaalaiset, jotka ovat muuttaneet Suomeen ja vaihtaneet kansalaisuutensa Suomeen.

Luvussa 10 käytetyt aluejaot

Syntymävaltio

Suomi = Suomessa syntyneet muun maan kansalaiset

Ruotsi

Muu Pohjoismaa = Tanska, Norja, Islanti

Muu Länsi-Eurooppa = Alankomaat, Andorra, Belgia, Britannia, Espanja, Irlanti, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Luxemburg, Malta, Monaco, Portugali, Ranska, Saksa, Sveitsi

Baltian maat = Viro, Latvia, Liettua

Venäjä ja entinen Neuvostoliitto

Muu Eurooppa = Albania, ent. Jugoslavia, Serbia & Montenegro, Kroatia, Slovenia, Bosnia-Hertsegovina, Makedonia, Bulgaria, Puola, Romania, Unkari, ent. Tšekkoslovakia, Slovakia, Tshekki, Valko-Venäjä, Ukraina, Moldova

Pohjois-Afrikka = Algeria, Libya, Marokko, Tunisia, Egypti

Muut Afrikan maat

Pohjois-Amerikka = Yhdysvallat, Kanada

Latinalainen Amerikka = Keski-Amerikka ja Karibia, Etelä-Amerikka

Lähi-itä = Irak, Israel, Jordania, Libanon, Oman, Saudi-Arabia, Syyria, Turkki, Jemen

Kaukoitää ja muu Aasia = Iran, muut Aasian maat, Euroopan ulkopuoliset entiset NL-maat

Australia ja Oseania

Muu ja tuntematon = syntymävaltio tuntematon + entinen Itä-Saksa, Färsaaret, Gibraltar, Huippuvuoret + San Mayen, Liechtenstein, San Marino, Vatikaani